

Zarządzenie nr 46/2023
Rektora Akademii Nauk Stosowanych w Wałczu
z dnia 26.10.2023 r.

w sprawie wprowadzenia procedur dostępności

Na podstawie art. 23 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2023 r., poz. 742 - t.j.) w zw. z § 17 Regulaminu studiów przyjętego uchwałą nr 7/2023 Senatu Akademii Nauk Stosowanych w Wałczu z dnia 26.04.2023 r. zarządzam, co następuje:

§ 1

Wprowadza się **procedurę przebiegu i dostępności informacji dla osób z niepełnosprawnością** (strona uczelni) - w brzmieniu określonym w załączniku nr 1 do zarządzenia.

§ 2

Wprowadza się **procedurę rozwiązań w zakresie zaspokajania potrzeb psychospołecznych osób z niepełnosprawnością** - w brzmieniu określonym w załączniku nr 2 do zarządzenia.

§ 3

Wprowadza się **procedurę wsparcia edukacyjno-dydaktycznego do potrzeb osób z niepełnosprawnością** - w brzmieniu określonym w załączniku nr 3 do zarządzenia.

§ 4

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

Rektor
Akademii Nauk Stosowanych
w Wałczu

/-/ dr Dariusz Skalski, prof. uczelni

Załącznik nr 1
do Zarządzenia nr 46/2023
Rektora ANS w Wałczu
z dnia 26.10.2023 r.

**PROCEDURA PRZEBIEGU I DOSTĘPNOŚCI INFORMACJI DLA OSÓB
Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ (STRONA UCZELNI).
KOMUNIKATY ZGODNE ZE STANDARDAMI WCAG.**

Dbając o wysoką jakość kształcenia oraz spełniając zapisy ustawy Prawo o Szkolnictwie Wyższym i Nauce (art.11, ust.1, pkt. 6) w zakresie stwarzania osobom niepełnosprawnym warunków do pełnego udziału w procesie przyjmowania na uczelnię w celu odbywania kształcenia, kształceniu i prowadzeniu działalności naukowej, Akademia Nauk Stosowanych w Wałczu udziela studentom z niepełnosprawnościami wsparcia w dostępie do informacji adekwatnego do ich potrzeb.

Wsparcie w dostępie do informacji to mechanizm umożliwiający osobom z niepełnosprawnościami korzystanie z serwisów internetowych i aplikacji mobilnych poprzez dostosowanie strony internetowej Akademii Nauk Stosowanych w Wałczu do tego typu potrzeb zgodnie z wymaganiami Web Content Accessibility Guidelines (WCAG).

Wsparcie w dostępie do informacji ma zastosowanie do wszystkich treści zamieszczanych na stronach Akademii Nauk Stosowanych w Wałczu.

Celem wsparcia w dostępie do informacji jest wyrównanie szans w dostępie do zasobów informacyjno-edukacyjno-badawczych osób z niepełnosprawnościami Akademii Nauk Stosowanych w Wałczu.

W trakcie procesu kształcenia Akademia Nauk Stosowanych w Wałczu zapewnia studentom stały dostęp cyfrowy do zasobów informacyjnych uczelni, jednocześnie systematycznie uaktualniając ich zawartość.

Pełnomocnik Rektora ds. Osób Niepełnosprawnych ponosi odpowiedzialność za koordynację prac związanych z dostępem do informacji i kierowanie się w tym procesie ustalonymi zasadami.

ROZUMIENIE POJĘĆ

Uczelnia	Akademia Nauk Stosowanych w Wałczu
Prorektor	Prorektor ds. Kształcenia i Spraw Studenckich
Pełnomocnik <i>Art. 23 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, (Dz. U. 2023, poz. 742)</i>	Pełnomocnik Rektora ds. osób niepełnosprawnych - osoba, która: a) w zakresie obowiązków ma wpisane zadania polegające na wsparciu studentów z niepełnosprawnością; b) posiada podstawową wiedzę w tym zakresie; c) tworzy realne możliwości kontaktu ze studentem w praktyce; d) podejmuje działania zmierzające do likwidacji barier uniemożliwiających niepełnosprawnym kształcenie w Uczelni; e) pomaga w integracji osobom niepełnosprawnym; f) pomaga tym osobom, które zgłoszą się po pomoc oraz posiadają dokumentację wskazującą na ich sytuację;

	<ul style="list-style-type: none"> g) kształtuje przychylne postawy wobec osób niepełnosprawnych; h) przygotowuje sprawozdania z działalności na rzecz osób z niepełnosprawnościami dla władz Uczelni; i) kieruje Biurem Wsparcia Osób z Niepełnosprawnościami; j) Decyzje dotyczące udzielania pomocy oraz formy tej pomocy podejmuje Rektor Uczelni.
<p>Biuro Wsparcia Osób z Niepełnosprawnościami ANS w Walczu</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Biuro jest jednostką doradczą w zakresie dostosowania procesu edukacyjno-dydaktycznego do indywidualnych potrzeb studenta niepełnosprawnego uwarunkowanych jego stanem zdrowia, nauczyciela akademickiego posiadającego kompetencje merytoryczne z danej dziedziny wiedzy, które w połączeniu ze znajomością standardów kształcenia umożliwiają wspólne opracowanie racjonalnego wsparcia edukacyjno-dydaktycznego i ich praktycznej realizacji. Jednostka jest wpisana w strukturę organizacyjną uczelni. 2. Biuro tworzy model współpracy ze studentami z niepełnosprawnościami; 3. Biuro współpracuje ze studentami z niepełnosprawnościami: wsłuchuje się w ich potrzeby, konsultuje z nimi działania mające na celu wdrożenie racjonalnych usprawnień; 4. Zadania Biura Wsparcia Osób z Niepełnosprawnościami ANS w Walczu: <ol style="list-style-type: none"> a) przygotowuje czytelną informację o dostępnych dla studenta niepełnosprawnego formach wsparcia i zapewnia odpowiedni przepływ informacji o tej ofercie; b) przygotowuje opis form wsparcia oraz procedury ich udzielania; c) przestrzega wpisywania w regulaminie studiów lub innych dokumentach uczelni wypracowanych form wsparcia; d) informuje wykładowców o potrzebach studenta (za zgodą studenta niepełnosprawnego); e) udziela informacji o formach pomocy materialnej (stypendium specjalne, programy PFRON oraz samorządowe itp.); f) promuje oferty wsparcia edukacyjno-dydaktycznego i psychologicznego przy pomocy różnorodnych kanałów komunikacyjnych dostępnych dla studentów (m.in.: strona internetowa, ulotki, plakaty, spotkania ze studentami, dyżury); g) respektuje zasadę zagwarantowania wysokiego poziomu kształcenia, zgodnie z ogólnie przyjętymi standardami akademickimi; h) przestrzega zachowania poziomu merytorycznego kształcenia studentów z niepełnosprawnościami

	<p>w porównaniu z poziomem kształcenia studentów pełnosprawnych;</p> <ul style="list-style-type: none">i) gromadzi i przechowuje informacje o liczbie studentów z niepełnosprawnościami;j) posiada aktualną listę studentów z niepełnosprawnościami wraz z orzeczeniami o stopniu niepełnosprawności;k) przechowuje zgodnie z przepisami, dane studentów z niepełnosprawnościami, w tym chroni dane osobowe;l) planuje i wdraża system szkoleń wzmacniających świadomość dotyczącą potrzeb studentów z niepełnosprawnościami dla pracowników uczelni oraz studentów;m) udostępnia przestrzeń i infrastrukturę uczelni dla potrzeb studentów z różnymi rodzajami niepełnosprawności:<ul style="list-style-type: none">1) do potrzeb studentów z niepełnosprawnością ruchu;2) z niepełnosprawnością wzroku;3) z niepełnosprawnością.n) udostępnia akademik dla potrzeb studentów z niepełnosprawnościami;o) prowadzi usługę asystenta edukacyjnego dla studentów z różnymi niepełnosprawnościami:<ul style="list-style-type: none">1) udziela pomocy w kwestiach administracyjnych na uczelni;2) wprowadza usługi tłumacza języka migowego zapewniając dostępność treści przekazywanych podczas zajęć.p) adaptuje materiały dydaktyczne dla studentów z niepełnosprawnościami:<ul style="list-style-type: none">1) przystosowuje materiały dydaktyczne: notatki, książki, podręczniki, ćwiczenia, ich zapisania w postaci czarnodruku, utrwalenie w dostępnej wersji elektronicznej;2) udostępnia materiały dla grupy studentów z różnymi niepełnosprawnościami: dla osób słabowidzących, osób niewidomych korzystających z syntezy mowy;3) przygotowuje materiały dydaktyczne przez samych studentów: skanowania, kserowania, drukowania do formatu A3;q) wprowadza lektorat z języków obcych w formie alternatywnej dostosowanej dla studentów z różnymi niepełnosprawnościami, głównie słuchu i wzroku oraz osób z problemami komunikacyjnymi;r) wprowadza zajęcia z wychowania fizycznego w formie alternatywnej, aby student mógł w nich uczestniczyć, niezależnie od swojej niepełnosprawności;
--	---

	<ul style="list-style-type: none"> s) przystosowuje stanowiska komputerowe poprzez wyposażenie ich w specjalistyczne oprogramowanie, urządzenia peryferyjne w bibliotece, w sali komputerowej; t) udostępnia informację elektroniczną poprzez publikowanie materiałów w formie elektronicznej: materiałów filmowych posiadających ścieżkę z audiodeskrypcją i napisami, zdjęć, grafiki i wykresów z opisem alternatywnym; u) tworzy możliwości do powstania ZSN Zrzeszenia Studentów Niepełnosprawnych reprezentującego interesy środowiska, tworzącego system wzajemnego wsparcia; v) umożliwia udział studentów z niepełnosprawnościami w organizacjach studenckich, kołach naukowych w stopniu równym z pozostałymi studentami; w) wspiera proces aktywizacji zawodowej poprzez rozpowszechnianie ofert pracy, prowadzenie projektów, udzielanie pomocy w uzyskaniu praktyki/stażu oraz poprzez prowadzenie specjalistycznych szkoleń; x) prowadzi profilaktykę zdrowia psychicznego poprzez działania związane z profilaktyką zdrowia psychicznego i psychoedukacją oraz poprzez informowanie o możliwych formach pomocy instytucjonalnej; y) wspiera studentów bez orzeczeń: studentów przewlekle chorych, z nagłymi urazami, dysleksją, kryzysami psychicznymi; z) organizuje udział studentów z niepełnosprawnościami w pracach legislacyjnych popularyzujących prawne aspekty wsparcia.
Student niepełnosprawny	<p>Osoba posiadająca status studenta Uczelni z aktualnym orzeczeniem o niepełnosprawności wydanym przez Powiatowy Zespół ds. o Niepełnosprawności lub dokumentem równoważnym, przez który należy rozumieć aktualne orzeczenie związane ze świadczeniem rentowym wydanym przez: Zakład Ubezpieczeń Społecznych (ZUS) lub komisję lekarską Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS) bądź komisje lekarskie podległe MON lub MSWiA;</p>
Asystent studenta z niepełnosprawnością	<p>Student z niepełnosprawnością ma możliwość skorzystania ze wsparcia asystenta dydaktycznego osoby niepełnosprawnej, student samodzielnie wskazuje osobę, która będzie pełnić tę rolę, może zostać nim kolega lub koleżanka z roku, inny wskazany student, członek rodziny studenta. Formy pomocy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – asysta w dotarciu na uczelnię lub na zajęcia objęte planem studiów; – asysta w przemieszczaniu się podczas i pomiędzy zajęciami; – pomoc w sporządzaniu notatek, kserowaniu; – pomoc w korzystaniu z zasobów bibliotecznych.

<p>Art. 5 Ustawa z dnia 04 kwietnia 2019r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych (Dz. U. 2019 poz. 848)</p>	<p>1. Podmioty publiczne zapewniają dostępność cyfrową przez spełnienie przez ich stronę internetową lub aplikację mobilną wymagań określonych w załączniku do ustawy.</p> <p>2. Dostępność cyfrowa strony internetowej i aplikacji mobilnej polega na zapewnieniu ich funkcjonalności, kompatybilności, postrzegalności i zrozumiałości.</p> <p>3. Wymagania określone w załączniku do ustawy uznaje się za spełnione, gdy podmiot publiczny zapewnia dostępność cyfrową z uwzględnieniem wymagań określonych w pkt 9, 10 i 11 normy EN 301 549 V2.1.2.</p>
<p>Dostępność cyfrowa</p>	<p>Dostępność cyfrowa to mechanizm, którego wdrożenie powoduje, że z serwisów internetowych i aplikacji mobilnych mogą wygodnie korzystać osoby z różnymi niepełnosprawnościami np. wzroku, słuchu, ruchu, ale też z niepełnosprawnością intelektualną czy zaburzeniami poznawczymi.</p> <p>Dostępność cyfrowa jest zatem jedną z cech jakie powinny mieć rozwiązania cyfrowe, aby umożliwić korzystanie z nich jak największej grupie użytkowników.</p> <p>Elementy kluczowe dla osób z niepełnosprawnościami stają się przydatne również dla pozostałych użytkowników. Odpowiedni kontrast tekstu do tła wspiera odczytanie treści przez osoby słabowidzące, ale również starsze czy korzystające z urządzeń mobilnych. Z napisów w filmie korzystają zarówno osoby słabosłyszące jak również słabiej znające język czy oglądające film w głośnym miejscu publicznym.</p> <p>Część osób z niepełnosprawnościami korzysta ze specjalnych technologii asystujących (np. osoby niewidome korzystają z czytników ekranu) i dostępność cyfrowa uwzględnia potrzeby także tych osób.</p>
<p>Dostępność serwisu internetowego</p>	<p>O dostępności serwisu internetowego możemy mówić wtedy, gdy osoby niepełnosprawne mają pełny dostęp do jego treści, mogą treści zrozumieć oraz skorzystać z wygodnej nawigacji, czy interakcji z serwisem. Dostępność ma dwa podstawowe aspekty: informacyjny i techniczny. Oba te aspekty powinny być ze sobą skorelowane. Serwis internetowy, zbudowany w zgodzie z technicznymi wytycznymi dostępności, nie będzie dostępny, jeśli opublikowane w nim informacje nie będą spełniały tych samych warunków. I odwrotnie — serwis, którego redaktorzy tworzą dostępne informacje, musi być także dostępny pod kątem technicznym. Zależność ta jest dwustronna. Dostępność jest (i powinna być) najważniejszą cechą informacji zamieszczanych w Internecie.</p>
<p>Dostępność w aspekcie technicznym</p>	<p>Tworzenie portali, których przeznaczeniem będzie udostępnianie zawartości osobą niepełnosprawnym zostało precyzyjnie i wyczerpująco opisane w specyfikacji WCAG 2.1 (Web Content Accessibility Guidelines w wersji 2.1). Dokument powstał przy współpracy organizacji W3C1 (World Wide Web Consortium) i jest dostępny bezpłatnie. Specyfikację zawartą w dokumencie uznaje się za najważniejszy dokument, zawierający szereg wytycznych</p>

	i wskazówek dotyczących dostępności, a skierowanych głównie do twórców serwisów internetowych, tj. programistów, webmasterów, grafików. WCAG 2.1 uznaje się za dokument wyznaczający normy związane z dostępnością w dla osób z niepełnosprawnością większości krajów świata.
Przydatne linki:	https://www.gov.pl/web/dostepnosc-cyfrowa/omowienie-wymogow-dostepnoscicyfrowejdla-podmiotow-publicznych https://www.w3.org/Translations/WCAG21-pl/

ZAGADNIENIA OGÓLNE

1. POJĘCIE WSPARCIA PRZEBIEGU I DOSTĘPNOŚCI INFORMACJI DLA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ (STRONA UCZELNI). KOMUNIKATY ZGODNE ZE STANDARDAMI WCAG

Internet stanowi otwartą przestrzeń, z której prawie każdy może korzystać bez ograniczeń. Prawie, bo często osoby dotknięte różnego rodzaju niepełnosprawnością napotykać przeszkody w dostępie do tego medium. Z myślą o nich został stworzony standard WCAG 2.1 – obszerny zbiór rekomendacji na temat dostępności treści internetowych.

WCAG 2.1 (Web Content Accessibility Guidelines) składa się z 12 wytycznych definiujących cechy poszczególnych elementów treści internetowych, które mają wpływ na ich dostępność. To, co istotne – standard nie odnosi się tylko do stron internetowych, ale do wszystkich treści prezentowanych za pośrednictwem Internetu. Zgodnie z tym, dyrektywy znajdują zastosowanie również w odniesieniu do takich elementów Internetu jak sklepy online, klienci pocztowi czy aplikacje mobilne. Zasady tworzenia interfejsów tych ostatnich w kontekście dostępności zostały określone za sprawą dyrektywy WCAG 2.1 z 2018 roku. Jeśli chodzi o spełnianie wymagań wynikających z poszczególnych dyrektyw, obowiązuje tu tzw. Wsteczna

kompatybilność. Jeśli dana treść spełnia wymogi dyrektywy WCAG 2.1, automatycznie jest zgodna ze starszymi wersjami standardu.

Oprócz samej treści WCAG 2.1, istnieją dwa dodatkowe dokumenty, które stanowią uzupełnienie. Chodzi o Understanding WCAG 2.1 i Techniques for WCAG 2.1. Ich celem jest wskazanie określonych kierunków stosowania dyrektyw.

2. ZASADY STOSOWANE DLA STRON INTERNETOWYCH I APLIKACJI MOBILNYCH W ZAKRESIE DOSTĘPNOŚCI DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

1. **Zasada 1. Postrzegalność:** Organizacja publiczna (w tym uczelnia wyższa) ma obowiązek zapewnić niezbędne mechanizmy umożliwiające udostępnianie zawartości cyfrowej osobom z niepełnosprawnością. Zgodnie z zasadą postrzegalności, wszystkie elementy interfejsu użytkownika powinny zostać przedstawione w taki sposób, aby każda osoba mogła z nich korzystać przy pomocy swoich zmysłów. Ta część standardu traktuje o stosowaniu alternatyw tekstowych dla każdego elementu nietekstowego. Podobnie sytuacja ma się w odniesieniu do prezentowania treści video lub audio - tu również jest zalecane zastosowanie alternatywy w postaci napisów. Co więcej, istnieją tutaj zapisy sugerujące projektowanie interfejsów w taki sposób, aby była możliwość zaprezentowania treści w uproszczony sposób bez utraty informacji.
2. **Zasada 2. Funkcjonalność:** Zgodnie z zasadą funkcjonalności, wszystkie elementy interfejsu oraz nawigacji powinny być możliwe do użycia. W odniesieniu do klawiatury, zasady stwierdzają, że wszystkie elementy interfejsu powinny być możliwe do obsłużenia z jej pomocą. W obszarze funkcjonalności znajduje się wskazówka sugerująca zapewnienie wystarczającej ilości czasu, aby każdy użytkownik mógł przeczytać i przetworzyć treść. Istnieją również wskazówki projektowania interfejsów z myślą o niestymulowaniu napadów padaczki u osób cierpiących na tę chorobę.
3. **Zasada 3. Zrozumiałość:** cała zawartość interfejsu oraz informacje zawarte na stronie powinny być prezentowane w sposób zrozumiały dla użytkownika. Tworzone treści powinny być czytelne i łatwe do zrozumienia. Treści powinny być projektowane w sposób intuicyjny. Zaznaczenie elementów nie powinno wywoływać żadnych zdarzeń na stronie, które mogłyby wprowadzać w błąd użytkownika lub go dezorientować. Dodatkowo, zmiana stanu żadnego elementu interfejsu nie powinna skutkować zmianą ogólnego wyglądu strony, co mogłoby dezorientować użytkownika. W WCAG 2.1 pojawia się również zapis mówiący, że w ramach danego serwisu, nie powinny się znajdować elementy różniące się wyglądem, a spełniające tę samą funkcjonalność. Również na stronach nie powinny występować elementy pojawiające się samoistnie, takie jak okna typu pop-up. Ewentualnie powinny się pojawiać tylko na żądanie użytkownika.
4. **Zasada 4. Solidność:** jest bardzo zwięzłym zapisem i odnosi się głównie do kompatybilności strony. Przede wszystkim mówi o tym, aby kod strony był zawsze poprawny i nie powodował komplikacji podczas interpretowania przez dodatkowe zewnętrzne oprogramowania użytkownika.

3. ZAPEWNIENIE DOSTĘPU DO TREŚCI SERWISÓW INTERNETOWYCH DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

1. Kluczowym elementem dostępności tekstu, który jest podstawą serwisów internetowych jest zrozumiałość. Zrozumiałość tekstu jest podstawowym kryterium dostępności, zupełnie nie związanym z niepełnosprawnością. Każdy użytkownik może zostać wykluczony z dostępu do

informacji, jeśli nie są przygotowane z uwzględnieniem zasad zrozumiałości. Za zrozumiałość informacji zamieszczanych w Internecie odpowiadają redaktorzy lub autorzy — osoby, które przygotowują teksty do publikacji. Autor lub redaktor powinien kierować się zasadami, które czynią tekst bardziej dostępnym dla każdego czytelnika, nawet tego mniej przygotowanego merytorycznie.

2. **Katalog zasad redagowania tekstu** dla serwisów internetowych obejmuje:

- 1) używanie krótkich, zrozumiałych i powszechnie używanych słów;
- 2) unikanie żargonu i mowy potocznej;
- 3) ograniczenie używania skrótów i skrótowców. Należy pamiętać, że nie każdy rozumie skrótowce i skróty;
- 4) pisanie możliwie jak najkrótszymi zdaniami i unikanie zdań wielokrotnie złożonych, o ile nie ma takiej potrzeby. Tekst pisany krótkimi zdaniami będzie zawsze bardziej przyjazny dla przeciętnego użytkownika;
- 5) należy unikać zbędnych przenośni oraz ironii;
- 6) należy pisać zgodnie z zasadami gramatyki, ortografii oraz interpunkcji;
- 7) należy stosować wypunktowania, nagłówki (śródtytuły) itp. Oraz dzielić tekst na krótkie akapity, stanowiące sensowną całość;
- 8) każdy akapit powinien przekazywać jedną myśl, a już pierwsze jego słowa powinny pozwalać na zrozumienie tego, co jest głównym przesłaniem;
- 9) teksty opublikowane na stronach internetowych powinny być krótkie i zwięzłe. Obowiązuje zasada: im mniej, tym lepiej.

3. **Zrozumiałość tekstu.**

Użytkownicy niesłyszący mogą mieć problem z rozumieniem treści pisanych. Szczególnie dotyczy to osób niesłyszących od urodzenia. Mówi się, że język polski jest dla nich językiem obcym lub drugim po języku migowym. Dobrze zredagowany, zrozumiały tekst będzie bardziej dostępny dla osób niesłyszących.

Zrozumiałość tekstu jest podstawowym kryterium dostępności, zupełnie nie związanym z niepełnosprawnością. Każdy użytkownik może zostać wykluczony z dostępu do informacji, jeśli nie są przygotowane z uwzględnieniem zasad zrozumiałości.

4. **Skrótowce literowe lub akronimy**

Każdy skrótowiec (np. ANS, NBP, PZU) powinien być rozwinięty przy okazji pierwszego użycia w tekście. Jeśli dodatkowo, tekst zawiera bardzo dużo skrótowców, byłoby wskazane, aby pod nim zamieścić słowniczek uwzględniający je wszystkie. Będzie to pomocne dla wszystkich czytelników, a dodatkowo będzie miało wartość edukacyjną — czytelnik, który po lekturze tekstu przejrzy listę skrótowców, część z nich z pewnością zapamięta i za każdym razem będzie mu łatwiej odbierać teksty, w których dane skrótowce występują.

5. **Terminologia**

Każda instytucja czy organizacja działająca w obrębie danej dziedziny, posługuje się specjalistyczną terminologią. Pracownicy instytucji znają i używają szeregu słów i zwrotów, które nie są jednak powszechnie znane. Serwisy internetowe dostępne publicznie i kierowane do szerokiej grupy odbiorców, powinny ten fakt brać pod uwagę.

6. **Easy-read i dodatkowe ilustracje**

Easy-read (z ang. łatwy do czytania) jest wyjątkowym formatem serwisu internetowego. Informacje w nim zamieszczone są opublikowane w wersji uproszczonej, a krótkie akapity tekstu wzbogacone są o symboliczne elementy graficzne obrazujące treść. Wersja serwisu easy-read jest skierowana do osób z niepełnosprawnościami umysłowymi, dzieci, młodzieży i wszystkich, których wykształcenie i możliwości rozumienia normalnego tekstu są niższe od

średniej. Ta uproszczona wersja może być także przydatna dla obcokrajowców uczących się języka polskiego.

7. Czytelność formatowanego tekstu

Najważniejszą zasadą poprawnego formatowania tekstu na potrzeby serwisów www jest podział na zwarte, logiczne i zrozumiałe części. Im więcej części, tym lepiej. Istnieją rzecz jasna pewne granice, tekst nie może być podzielny na części ponad potrzebę. Takich podziałów nie należy również tworzyć w sposób sztuczny. Czytelność dotyczy przede wszystkim tego, jak tekst jest sformatowany, jak wygląda, ale nie tylko — np. osoby niewidome także odczytują strukturę i formatowanie tekstu, dzięki czytnikom ekranu. Dlatego formatowanie jest sprzymierzeńcem zrozumiałości.

8. Wielkość czcionki

Wielkość czcionki ma ogromny wpływ na jakość czytania i odbioru serwisu. Problem ten dotyczy wszystkich użytkowników, nie tylko niepełnosprawnych.

Dobrym rozwiązaniem jest umieszczanie na stronie widocznych przycisków służących do powiększania wielkości czcionki. Z zasady można uznać je za przydatne dla wszystkich użytkowników.

9. Kontrast kolorystyczny

Zasady dotyczące kontrastu tekstu do tła zostały określone bardzo precyzyjnie w specyfikacji WCAG 2.1. Kontrast tekstu do tła powinien być obliczony matematycznie, na podstawie różnicy jasności danego koloru tekstu do koloru tła. Prawidłowy minimalny kontrast wynosi od 4,5 do 1, jednak zaleca się stosowanie kontrastu na poziomie co najmniej 7 do 1.

Kontrast jest podstawowym aspektem wizualnej jakości i dostępności serwisów internetowych. Zbyt niski kontrast stanowi utrudnienie dla wszystkich użytkowników, a np. dla użytkowników niedowidzących, może być przeszkodą nie do przejścia.

10. Odnośniki

Odnośnik to element strony internetowej, który pozwala nam przejść: do innej części tej samej strony; do innej strony tego samego serwisu; do zupełnie innego serwisu. Osoby widzące, mogą dość łatwo domyślić się, jakie jest przeznaczenie niezrozumiałego odnośnika w rodzaju „kliknij tutaj”. Natomiast osoby niewidome będą miały z tym większy kłopot. Szczególnie, jeśli takich odnośników jest na pojedynczej podstronie wiele. Zasady tworzenia dostępnych odnośników zawierają się w kilku elementach:

- 1) treści odnośników nie powinny powtarzać się na jednej stronie. Użytkownicy niewidomi, którzy słyszą odnośniki za pośrednictwem syntezy mowy, nie będą znali wizualnego kontekstu w jakim odnośnik się znajduje;
- 2) w żadnym wypadku nie powinno się stosować odnośników o nic nie znaczącej treści, całkowicie niezrozumiałej poza kontekstem, jak na przykład: „więcej”, „kliknij tutaj” czy „tu”. Jest to jeden z najczęściej wskazywanych błędów dostępności. Takie odnośniki są plagą Internetu;
- 3) nie wolno tym bardziej — łącząc dwa powyższe zalecenia tworzyć na jednej stronie wielu odnośników o tej samej, nic nie znaczącej treści;
- 4) długie odnośniki tekstowe powinny dać się zrozumieć po przeczytaniu pierwszych 70 znaków. W innym wypadku, użytkownicy niewidomi będą zmuszeni wysłuchać całego odnośnika i uciążliwie starać się wywnioskować jego treść;
- 5) odnośniki kierujące użytkownika do plików PDF, DOC i innych powinny informować o tym, że odnoszą się do plików, które nie są stronami internetowymi oraz zawierać w nawiasie ich objętość w kilobajtach lub megabajtach;
- 6) użytkownik powinien zostać poinformowany o tym, że odnośnik otworzy się w nowym oknie;
- 7) nie należy wstawiać bezpośrednio długich adresów internetowych, które zawierają często mnóstwo niezrozumiałych cyfr, liter i znaków specjalnych. Można stosować krótkie adresy internetowe, np. <http://www.prezydent.pl>.

11. Grafiki, zdjęcia, obrazy, wykresy

Grafiki, zdjęcia, schematy, ikonki, mapy — stanowią integralną część stron internetowych. Są uzupełnieniem, rozwinięciem i wzbogaceniem przekazu tekstowego. Dzięki grafikom, serwisy internetowe stały się równie atrakcyjne, jak magazyny drukowane. Dostępność grafik jest kluczowa dla jakości serwisów internetowych. Niestety, są one jednym z najczęściej spotykanych, niedostępnych elementów stron internetowych.

Każdy obrazek, plik graficzny, opublikowany za pomocą znacznika alt powinien mieć atrybut . Treść tego atrybutu powinna adekwatnie opisywać zawartość lub funkcję obrazka. W niektórych sytuacjach atrybut alt być pusty — .

12. Wideo

Większość zamieszczanych na stronach filmów jest zsynchronizowanych ze ścieżką dźwiękową. Ścieżka dźwiękowa może być dialogiem dziennikarza i osoby udzielającej wywiadu, komentarzem lektora oraz np. wideoklipem muzycznym. Z racji tego, że dźwięk stanowi integralną i równie ważną co obraz wartość zamieszczanych na stronach filmów, osoby niesłyszące są teoretycznie wykluczone z pełnego odbioru tych treści.

W jaki sposób można sprawić, by filmy były dostępne dla osób niesłyszących? Po pierwsze, każdy film, który zawiera treści mówione (przez lektora, czy osoby uczestniczące w filmie) powinien być opatrzony napisami. Napisy mogą być domyślnie wyłączone, ale ich włączenie, powinno być niekłopotliwe. Dobrym zwyczajem jest umożliwienie wyłączenia napisów, jeśli domyślnie są włączone — niektórzy użytkownicy słyszący, po prostu ich nie lubią. Po drugie, jeśli to możliwe, transkrypcja tekstowa (do postaci napisów lub do oddzielnego pliku) powinna

być uzupełniona o deskrypcję tekstową, zawierającą tekstowe przedstawienie istotnych dźwięków tła, lub nawet dźwięków pozawerbalnych wydawanych przez osoby mówiące w filmie np. [yhm]. Po trzecie, w miarę możliwości, filmy powinny być uzupełnione o tłumacza języka migowego. Jeśli nie ma możliwości uzupełnienia wszystkich filmów takim tłumaczeniem, należy zadbać o jego obecność przynajmniej w najważniejszych pozycjach. Warto również pamiętać o tym, że nie tylko osoby niesłyszące skorzystają z napisów. Każdy użytkownik komputera może znaleźć się w sytuacji, w której np. nie działają głośniki komputera lub słuchawki, użytkownik znajduje się w miejscu, gdzie nie można sobie pozwolić na głośne odtwarzanie dźwięku np. w czytelni lub w takim miejscu, w którym hałas nie pozwala na słyszenie dźwięku.

Wideo, a osoby niewidome

Wbrew pozorom, osoby niewidome oglądają filmy. Nawet jeśli zmysł wzroku nie jest przez nie używany, ścieżka dźwiękowa może być często dostatecznym źródłem informacji. Osoby niewidome do obsługi komputera korzystają głównie z klawiatury. Wszystkie przyciski do obsługi filmu, takie jak play (odtwarzanie), stop lub zwiększenie głośności dźwięku, powinny być dostępne z poziomu klawiatury oraz, co bardzo ważne, dostępne dla czytników ekranu. Bardzo cennym dodatkiem do filmów oraz dzieł kultury jest audiodeskrypcja. Technika ta polega na opisaniu komentarzem audiodeskrytora (osoby wykonującej opis) tych szczegółów filmu, które nie są dostępne w postaci dźwięku, a które wynikają z warstwy obrazu. Dzięki audiodeskrypcji osoby niewidome mają pełniejsze wyobrażenie i lepszy odbiór tego, co jest treścią filmu.

Wideo a osoby niepełnosprawne ruchowo

Osoby niepełnosprawne ruchowo, które posługują się głównie klawiaturą, muszą mieć dostęp do przycisków odtwarzaczy filmów. Niestety, często zdarza się, że odtwarzacze powszechnie stosowane na stronach, takiej dostępności nie zapewniają.

13. Pliki dźwiękowe

Obecnie, nieco mniej popularnym sposobem przekazywania treści w Internecie jest zamieszczanie plików dźwiękowych. Często spotyka się archiwalne audycje radiowe na temat działalności organizacji lub np. zarejestrowane nagrania z konferencji czy wywiadów. Zgodnie z zasadami dostępności, każdy tego rodzaju plik powinien być uzupełniony o pełną transkrypcję do tekstu. Tekst może być zamieszczony zarówno bezpośrednio na stronie internetowej, jak i w postaci pliku do ściągnięcia. Zalecamy ten pierwszy sposób — bowiem czyni materiał dźwiękowy dostępnym dla Google i innych wyszukiwarek, które mogą go zaindeksować, podczas gdy w stosunku do samego dźwięku, taka możliwość nie istnieje. Kogo najbardziej dotyczy dostępność plików dźwiękowych?

Osoby niesłyszące Ze zrozumiałych powodów najbardziej wykluczonymi z dostępu do plików dźwiękowych są osoby niesłyszące i niedosłyszące. Opublikowanie na stronie tylko pliku dźwiękowego bez transkrypcji tekstowej, wyklucza tysiące osób, które nie będą w stanie takiego materiału usłyszeć ze względu na niepełnosprawność.

Osoby niewidome

Osoby niewidome często narażone są na niemożliwość odsłuchania dźwięku. Podobnie jak w przypadku materiałów wideo, odtwarzacze dźwięku bywają niedostępne z poziomu klawiatury. Odtwarzacze, o których mowa najczęściej wykonane są w technologii Flash. Dobrze wykonane odtwarzacze mogą być dostępne. W rzeczywistości jednak większość stosowanych rozwiązań nie jest dostępna.

Osoby niepełnosprawne ruchowo

Podobnie jak osoby niewidome, niepełnosprawni ruchowo także często nie mogą odtworzyć dźwięku, ponieważ odtwarzacz dźwięku nie jest dostępny z poziomu klawiatury.

14. Nawigacja zwana menu

Podstawowe zasady, jakie powinny cechować dobrą nawigację w serwisie to:

- 1) intuicyjność i prostota obsługi, pozwalająca szybko zrozumieć, jak skonstruowane jest „drzewko informacyjne” stron internetowych;
- 2) spójność w obrębie wszystkich stron — nawigacja powinna działać i wyglądać tak samo na każdej stronie, co pozwala użytkownikowi odnaleźć się w skomplikowanej strukturze informacyjnej.

Użytkownicy niewidomi a nawigacja

Większość użytkowników niewidomych i w znacznym stopniu niedowidzących, w interakcji z komputerem i serwisami internetowymi posługuje się głównie klawiaturą. Wszelka niedostępność nawigacji z poziomu klawiatury będzie więc dla nich istotnym problemem. W przypadku tych użytkowników, najważniejsze jednak jest to, by nawigacja była dostępna dla czytnika ekranu. Czytnik ekranu musi rozpoznać i odczytać elementy nawigacyjne. Niektóre, niskiej jakości skrypty do wyświetlania nawigacji, stosowane w serwisach, nie działają w czytnikach ekranu — użytkownicy niewidomi nie mogą zatem z takiego serwisu skorzystać. Niedostępna nawigacja to jeden z najpoważniejszych błędów dostępności.

Użytkownicy niepełnosprawni ruchowo

Niektóre osoby niepełnosprawne ruchowo nie mają możliwości posługiwania się urządzeniami wskazującymi, jak myszka czy TrackBall. Korzystają więc z komputera i serwisów internetowych wyłącznie za pomocą zwykłej lub specjalistycznej wersji klawiatury, np. klawiatury z klawiszami, które ograniczają pomyłki w naciskaniu wybranych klawiszy. Nawigacja musi być skonstruowana w taki sposób, by istniała możliwość bezproblemowego obsłużenia jej z klawiatury. Skrypty takie jak menu rozwijane muszą być dostępne z poziomu klawiatury. Jeśli nie ma takiej możliwości, serwis powinien być zbudowany tak, by dało się przejść do dowolnej strony, bez konieczności skorzystania z niedostępnego menu. Inni użytkownicy niepełnosprawni ruchowo, korzystają nie z klawiatury, a z urządzeń wskazujących. Specyfika ich niepełnosprawności sprawia, że niektórzy mogą mieć trudności z precyzyjnym „klikaniem”. Tutaj znów, menu rozwijane musi mieć alternatywę lub musi być wykonane z myślą o dostępności. W innym wypadku osoby niepełnosprawne ruchowo, które nie korzystają z klawiatury, nie będą mogły nawigować w obrębie serwisu.

Załącznik nr 2
do Zarządzenia nr 46/2023
Rektora ANS w Wałczu
z dnia 26.10.2023 r.

PROCEDURA ZASPOKAJANIA POTRZEB PSYCHOSPOŁECZNYCH OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Dbając o wysoką jakość kształcenia oraz spełniając zapisy ustawy Prawo o Szkolnictwie Wyższym i Nauce (art.11, ust.1, pkt. 6) w zakresie stwarzania osobom niepełnosprawnym warunków do pełnego udziału w procesie przyjmowania na uczelnię w celu odbywania kształcenia, kształceniu i prowadzeniu działalności naukowej, Akademia Nauk Stosowanych w Wałczu wprowadza rozwiązania w zakresie zaspokajania potrzeb psychospołecznych osób niepełnosprawnych.

Zgodne z zapisem „Art. 7.1. Ustawy: Rehabilitacja osób niepełnosprawnych oznacza zespół działań, w szczególności organizacyjnych, leczniczych, **psychologicznych**, technicznych, szkoleniowych, edukacyjnych i **społecznych**, zmierzających do osiągnięcia, przy aktywnym uczestnictwie tych osób, możliwie najwyższego poziomu ich funkcjonowania, jakości życia i integracji społecznej”.

Wsparcie psychospołeczne ma zastosowanie do wszystkich form i kierunków studiów pierwszego stopnia, drugiego stopnia, jednolitych studiów magisterskich prowadzonych w Akademii Nauk Stosowanych w Wałczu.

Celem zaspokojenia potrzeb psychospołecznych studentów z niepełnosprawnością jest wyrównanie szans edukacyjnych osób z niepełnosprawnościami w pełnym dostępie do procesu kształcenia w Akademii nauk Stosowanych w Wałczu.

Rozwiązania w zakresie zaspokajania potrzeb psychospołecznych osób z niepełnosprawnościami mogą zostać udzielone każdemu studentowi Akademii Nauk Stosowanych w Wałczu będącymi osobami niepełnosprawnymi.

Pełnomocnik Rektora ds. Osób Niepełnosprawnych ponosi odpowiedzialność za koordynację prac związanych z realizacją rozwiązań w zakresie zaspokajania potrzeb psychospołecznych osób z niepełnosprawnością.

ROZUMIENIE POJĘĆ

Uczelnia	Akademia Nauk Stosowanych w Wałczu;
Prorektor	Prorektor ds. Kształcenia i Spraw Studenckich
Pełnomocnik <i>Art. 23 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, (Dz. U. 2023, poz.742)</i>	Pełnomocnik Rektora ds. osób niepełnosprawnych - osoba, która: a) w zakres obowiązków ma wpisane zadania polegające na wsparciu studentów z niepełnosprawnością; b) posiada podstawową wiedzę w tym zakresie; c) tworzy realne możliwości kontaktu ze studentem w praktyce; d) podejmuje działania zmierzające do likwidacji barier uniemożliwiających niepełnosprawnym kształcenie w Uczelni; e) pomaga w integracji osobom niepełnosprawnym;

	<ul style="list-style-type: none"> f) pomaga tym osobom, które zgłoszą się po pomoc oraz posiadają dokumentację wskazującą na ich sytuację; g) kształtuje przychylne postawy wobec osób niepełnosprawnych; h) przygotowuje sprawozdania z działalności na rzecz osób z niepełnosprawnościami dla władz Uczelni; i) kieruje Biurem Wsparcia Osób z Niepełnosprawnościami. j) Decyzje dotyczące udzielania pomocy oraz formy tej pomocy podejmuje Rektor Uczelni.
<p>Biuro Wsparcia Osób z Niepełnosprawnościami ANS w Wałczu</p>	<p>Biuro jest jednostką doradczą w zakresie dostosowania procesu edukacyjno-dydaktycznego do indywidualnych potrzeb studenta niepełnosprawnego uwarunkowanych jego stanem zdrowia, nauczyciela akademickiego posiadającego kompetencje merytoryczne z danej dziedziny wiedzy, które w połączeniu ze znajomością standardów kształcenia umożliwiają wspólne opracowanie racjonalnego wsparcia edukacyjno-dydaktycznego i ich praktycznej realizacji. Jednostka jest wpisana w strukturę organizacyjną uczelni.</p> <p>Biuro tworzy model współpracy ze studentami z niepełnosprawnościami;</p> <p>Biuro współpracuje ze studentami z niepełnosprawnościami: wsłuchuje się w ich potrzeby, konsultuje z nimi działania mające na celu wdrożenie racjonalnych usprawnień;</p> <p>Zadania Biura Wsparcia Osób z Niepełnosprawnościami ANS w Wałczu:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) przygotowuje czytelną informację o dostępnych dla studenta niepełnosprawnego formach wsparcia i zapewnia odpowiedni przepływ informacji o tej ofercie; b) przygotowuje opis form wsparcia oraz procedury ich udzielania; c) przestrzega wpisywania w regulaminie studiów lub innych dokumentach uczelni wypracowanych form wsparcia; d) informuje wykładowców o potrzebach studenta (za zgodą studenta niepełnosprawnego); e) udziela informacji o formach pomocy materialnej (stypendium specjalne, programy PFRON oraz samorządowe itp.); f) promuje oferty wsparcia edukacyjno-dydaktycznego i psychologicznego przy pomocy różnorodnych kanałów komunikacyjnych dostępnych dla studentów (m.in.: strona internetowa, ulotki, plakaty, spotkania ze studentami, dyżury); g) respektuje zasadę zagwarantowania wysokiego poziomu kształcenia, zgodnie z ogólnie przyjętymi standardami akademickimi; h) przestrzega zachowania poziomu merytorycznego kształcenia studentów z niepełnosprawnościami

	<p>w porównaniu z poziomem kształcenia studentów pełnosprawnych;</p> <ul style="list-style-type: none">i) gromadzi i przechowuje informacje o liczbie studentów z niepełnosprawnościami;j) posiada aktualną listę studentów z niepełnosprawnościami wraz z orzeczeniami o stopniu niepełnosprawności;k) przechowuje zgodnie z przepisami, dane studentów z niepełnosprawnościami, w tym chroni dane osobowe;l) planuje i wdraża system szkoleń wzmacniających świadomość dotyczącą potrzeb studentów z niepełnosprawnościami dla pracowników uczelni oraz studentów;m) udostępnia przestrzeń i infrastrukturę uczelni dla potrzeb studentów z różnymi rodzajami niepełnosprawności;<ul style="list-style-type: none">1) do potrzeb studentów z niepełnosprawnością ruchu;2) z niepełnosprawnością wzroku;3) z niepełnosprawnością;n) udostępnia akademik dla potrzeb studentów z niepełnosprawnościami;o) prowadzi usługę asystenta edukacyjnego dla studentów z różnymi niepełnosprawnościami:<ul style="list-style-type: none">1) udziela pomocy w kwestiach administracyjnych na uczelni;2) wprowadza usługi tłumacza języka migowego zapewniając dostępność treści przekazywanych podczas zajęć.p) adaptuje materiały dydaktyczne dla studentów z niepełnosprawnościami:<ul style="list-style-type: none">1) przystosowuje materiały dydaktyczne: notatki, książki, podręczniki, ćwiczenia, ich zapisania w postaci czarnodruku, utrwalenie w dostępnej wersji elektronicznej;2) udostępnia materiały dla grupy studentów z różnymi niepełnosprawnościami: dla osób słabowidzących, osób niewidomych korzystających z syntezy mowy;3) przygotowuje materiały dydaktyczne przez samych studentów: skanowania, kserowania, drukowania do formatu A3;q) wprowadza lektorat z języków obcych w formie alternatywnej dostosowanej dla studentów z różnymi niepełnosprawnościami, głównie słuchu i wzroku oraz osób z problemami komunikacyjnymi;r) wprowadza zajęcia z wychowania fizycznego w formie alternatywnej, aby student mógł w nich uczestniczyć, niezależnie od swojej niepełnosprawności;
--	---

	<p>s) przystosowuje stanowiska komputerowe poprzez wyposażenie ich w specjalistyczne oprogramowanie, urządzenia peryferyjne w bibliotece, w sali komputerowej;</p> <p>t) udostępnia informację elektroniczną poprzez publikowanie materiałów w formie elektronicznej: materiałów filmowych posiadających ścieżkę z audiodeskrypcją i napisami, zdjęć, grafiki i wykresów z opisem alternatywnym;</p> <p>u) tworzy możliwości do powstania ZSN Zrzeszenia Studentów Niepełnosprawnych reprezentującego interesy środowiska, tworzącego system wzajemnego wsparcia;</p> <p>v) umożliwia udział studentów z niepełnosprawnościami w organizacjach studenckich, kołach naukowych w stopniu równym z pozostałymi studentami;</p> <p>w) wspiera proces aktywizacji zawodowej poprzez rozpowszechnianie ofert pracy, prowadzenie projektów, udzielanie pomocy w uzyskaniu praktyki/stażu oraz poprzez prowadzenie specjalistycznych szkoleń;</p> <p>x) prowadzi profilaktykę zdrowia psychicznego poprzez działania związane z profilaktyką zdrowia psychicznego i psychoedukacją oraz poprzez informowanie o możliwych formach pomocy instytucjonalnej;</p> <p>y) wspiera studentów bez orzeczeń: studentów przewlekle chorych, z nagłymi urazami, dysleksją, kryzysami psychicznymi;</p> <p>z) organizuje udział studentów z niepełnosprawnościami w pracach legislacyjnych popularyzujących prawne aspekty wsparcia.</p>
student niepełnosprawny	Osoba posiadająca status studenta Uczelni z aktualnym orzeczeniem o niepełnosprawności wydanym przez Powiatowy Zespół ds. o Niepełnosprawności lub dokumentem równoważnym, przez który należy rozumieć aktualne orzeczenie związane ze świadczeniem rentowym wydanym przez: Zakład Ubezpieczeń Społecznych (ZUS) lub komisję lekarską Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS) bądź komisje lekarskie podległe MON lub MSWiA;
Asystent studenta z niepełnosprawnością	<p>Student z niepełnosprawnością ma możliwość skorzystania ze wsparcia asystenta dydaktycznego osoby niepełnosprawnej, student samodzielnie wskazuje osobę, która będzie pełnić tę rolę, może zostać nim kolega lub koleżanka z roku, inny wskazany student, członek rodziny studenta. Formy pomocy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – asysta w dotarciu na uczelnię lub na zajęcia objęte planem studiów, – asysta w przemieszczaniu się podczas i pomiędzy zajęciami, – pomoc w sporządzaniu notatek, kserowaniu, – pomoc w korzystaniu z zasobów bibliotecznych.
Art. 11. Ustawa z dnia 20 lipca 2018r. Prawo o	<p>1. Podstawowymi zadaniami uczelni są:</p> <p>1) prowadzenie kształcenia na studiach;</p>

<p><i>szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. 2023 poz. 742)</i></p>	<p>2) prowadzenie kształcenia na studiach podyplomowych lub innych form kształcenia;</p> <p>3) prowadzenie działalności naukowej, świadczenie usług badawczych oraz transfer wiedzy i technologii do gospodarki;</p> <p>4) prowadzenie kształcenia doktorantów;</p> <p>5) kształcenie i promowanie kadr uczelni;</p> <p>6) stwarzanie osobom niepełnosprawnym warunków do pełnego udziału w:</p> <p style="padding-left: 40px;">a) procesie przyjmowania na uczelnię w celu odbywania kształcenia,</p> <p style="padding-left: 40px;">b) kształceniu,</p> <p style="padding-left: 40px;">c) prowadzeniu działalności naukowej;</p> <p>7) wychowywanie studentów w poczuciu odpowiedzialności za państwo polskie, tradycję narodową, umacnianie zasad demokracji i poszanowanie praw człowieka;</p> <p>8) stwarzanie warunków do rozwoju kultury fizycznej studentów;</p> <p>9) upowszechnianie i pomnażanie osiągnięć nauki i kultury, w tym przez gromadzenie i udostępnianie zbiorów bibliotecznych, informacyjnych i archiwalnych;</p> <p>10) działanie na rzecz społeczności lokalnych i regionalnych.</p> <p>2. Podstawowym zadaniem uczelni zawodowej jest również prowadzenie kształcenia specjalistycznego.</p> <p>3. Zadania, o których mowa w ust. 1 pkt 3, 4 i pkt 6 lit. c, nie są podstawowymi zadaniami uczelni zawodowej.</p> <p>4. Zadaniem uczelni publicznej prowadzącej kształcenie w zakresie nauk medycznych lub nauk o zdrowiu albo w zakresie nauk weterynaryjnych może być także uczestniczenie w sprawowaniu opieki medycznej albo weterynaryjnej w zakresie i formach określonych w przepisach o działalności leczniczej albo przepisach o zakładach leczniczych dla zwierząt.</p> <p>5. Uczelnia może prowadzić domy studenckie i stołówki studenckie.</p>
<p>Równość szans</p>	<p>Organizacja edukacji wyrównującej szanse młodzieży niepełnosprawnej jako równość szans wszystkich obywateli, równość wobec prawa, ochrona mniejszości społecznych i zapewnienie im dostępu do życia społecznego oraz reprezentacji, to fundament demokracji i społeczeństwa obywatelskiego oparta jest o:</p> <p>a) Art. 32 Konstytucji RP: „wszyscy są wobec prawa równi. Wszyscy mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne” (...) „Nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny”.</p> <p>b) Konwencję ONZ o prawach osób niepełnosprawnych: międzynarodowy dokument, stanowiący gwarancję ochrony praw i równego traktowania osób niepełnosprawnych w państwach go sygnujących. Polska podpisała go w 2007 r., 6 IX 2012 r. Prezydent RP Bronisław Komorowski dokonał aktu uroczystej ratyfikacji Konwencji w obecności organizacji pozarządowych reprezentujących osoby niepełnosprawne,</p>

	przedstawicieli uczelni wyższych, samorządu, instytucji państwowych.
Sposób świadczenia usług dotyczących rozwiązań w zakresie zaspokajania potrzeb psychospołecznych osób niepełnosprawnych	Zaspokajanie potrzeb psychospołecznych osób niepełnosprawnych realizowane jest w postaci świadczenia psychologicznego na rzecz studentów niepełnosprawnych.
Przestrzeganie 7 zasad wsparcia edukacyjnego	Zasady przyjęte Uchwałą Prezydium Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich z dnia 2 czerwca 2016 r. w sprawie <i>wyrównywania szans edukacyjnych studentów z niepełnosprawnościami w dostępie do kształcenia w szkołach wyższych</i> - biorąc pod uwagę zasady działania na rzecz osób z niepełnosprawnościami, określone w art. 24 Konwencji ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych, art. 70 pkt. 4 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz art. 13 i 94 ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym

ZAGADNIENIA OGÓLNE

1. POJĘCIE POTRZEB PSYCHOSPOŁECZNYCH

Za Tadeuszem Kocowskim przyjmuje się, że pojęcie potrzeb psychospołecznych występuje w trzech głównych znaczeniach:

- 1) **potrzeba jako aktualny stan człowieka** lub jego organizmu, charakteryzujący się niespełnieniem określonych ważnych warunków;
- 2) **potrzeba jako subiektywne odczucie braku**, niezaspokojenia określonych warunków;
- 3) **potrzeba jako trwała właściwość** (dyspozycja) człowieka polegająca na tym, że bez spełnienia określonych warunków człowiek nie może osiągnąć, albo utrzymać, pewnych ważnych stanów lub celów.

2. KATALOG POTRZEB PSYCHOSPOŁECZNYCH:

- 1) potrzeba wykonywania społecznie użytecznych działań;
- 2) potrzeba uznania za część społeczeństwa, społeczności i grupy oraz odgrywania w nich określonej roli;
- 3) potrzeba wypełnienia zwiększonej ilości czasu wolnego w satysfakcjonujący sposób;
- 4) potrzeba utrzymywania normalnych stosunków towarzyskich;
- 5) potrzeba uznania jako jednostki ludzkiej;
- 6) potrzeba stwarzania okazji i sposobności dla autoekspresji;
- 7) potrzeba odpowiedniej stymulacji psychicznej i umysłowej;
- 8) potrzeba ochrony zdrowia i dostępu do opieki zdrowotnej;
- 9) potrzeba odpowiednio ustalonego trybu życia i utrzymania stosunków z rodziną;
- 10) potrzeba duchowej satysfakcji.

3. MIEJSCE POTRZEB PSYCHOSPOŁECZNYCH W HIERARCHII KAŻDEGO STUDENTA

Ich niezaspokojenie grozi podobnymi skutkami, do których należą:

- 1) poczucie bezsensowności;
- 2) niepokój;
- 3) bezsenność;
- 4) chwiejność emocjonalna;
- 5) agresja;
- 6) depresja;
- 7) choroby psychiczne.

ROZWIĄZANIA W ZAKRESIE ZASPOKAJANIA POTRZEB PSYCHOSPOŁECZNYCH OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Biuro Wsparcia Osób z Niepełnosprawnościami, w ramach realizowanych zadań, prowadzi profilaktykę zdrowia psychicznego poprzez działania związane z profilaktyką zdrowia psychicznego i psychoedukacją oraz poprzez informowanie o możliwych formach pomocy instytucjonalnej.

4. ROZPOZNANIE INDYWIDUALNYCH MOŻLIWOŚCI POTRZEB PSYCHOSPOŁECZNYCH STUDENTA I CZYNNIKÓW ŚRODOWISKOWYCH WPLYWAJĄCYCH NA JEGO FUNKCJONOWANIE W UCZELNI:

- 1) zaburzenia zachowania lub emocji;
- 2) szczególne uzdolnienia;
- 3) specyficzne trudności w uczeniu się;
- 4) deficyty kompetencji i zaburzenia sprawności językowej;
- 5) choroba przewlekła;
- 6) sytuacja kryzysowa lub traumatyczna;
- 7) niepowodzenia edukacyjne studenta;
- 8) zaniedbania środowiskowe związane z sytuacją bytową studenta i jego rodziny;
- 9) trudności adaptacyjne związane z różnicami kulturowymi;
- 10) trudności adaptacyjne związane ze zmianą środowiska edukacyjnego, w tym związane z wcześniejszym kształceniem za granicą.

5. POMOC W ZAKRESIE ZASPOKOJENIA POTRZEB PSYCHOSPOŁECZNYCH MOŻE ZOSTAĆ ZAINICJOWANA PRZEZ:

- 1) studenta;
- 2) rodzinę studenta;
- 3) dyrektora instytutu;
- 4) nauczyciela akademickiego;
- 5) specjalistę, prowadzącego zajęcia;
- 6) pracownika socjalnego;
- 7) asystenta rodziny;
- 8) kuratora sądowego;
- 9) organizację pozarządową.

6. WSPIERANIE OSÓB CHORUJĄCYCH PSYCHICZNIE JEST ZADANIEM INTERDYSCYPLONARNYM REALIZOWANYM W UCZELNI.

- 1) Kompleksowe rozumienie procesu zdrowienia psychicznego powoduje, że na poziomie społeczności akademickiej we wspieranie osób z doświadczeniem choroby psychicznej podejmowane są działania dotyczące:
 - a) rozwijania umiejętności społecznych;
 - b) poradnictwo i wsparcie (psychologiczne lub samopomocowe);
 - c) wsparcie codziennego funkcjonowania;
 - d) wzmacnianie samodzielności;
 - e) zdobywanie nowych umiejętności;
 - f) pomoc w uzyskaniu pracy.
- 2) Efektywność procesu zdrowienia psychicznego wiąże się z wieloma jego aspektami takimi jak:
 - a) radzenie sobie z objawami;
 - b) samodzielność;
 - c) poziom niezależności;
 - d) przełamywanie stygmatyzacji;
 - e) dostęp do wsparcia społecznego;
 - f) samoocena;
 - g) jakość relacji z innymi ludźmi;
 - h) sytuacja bytowa i materialna.

7. FORMY POMOCY W ZAKRESIE ZASPOKOJENIA POTRZEB PSYCHOSPOŁECZNYCH

- 1) Współpraca przy organizacji i udzielaniu pomocy z samym studentem niepełnosprawnym
 - a) rozmowy indywidualne;
 - b) rozmowy grupowe.
- 2) Współpraca przy organizacji i udzielaniu pomocy z rodziną studenta
 - a) konsultacje;
 - b) porady;
 - c) spotkania specjalistów.
- 3) Współpraca przy organizacji i udzielaniu pomocy z podmiotami specjalistycznymi w środowisku
 - a) konsultacje indywidualne;
 - b) superwizje;
 - c) udział w spotkaniach Grup Wsparcia w Uczelni;
 - d) udział studenta w spotkaniach organizowanych w poradniach specjalistycznych;
 - e) udział studenta w grupach wsparcia środowiskowego - podmioty niemedyczne – poprzez programy środowiskowe, nastawione są na szeroko rozumianą pomoc w prowadzeniu dobrego życia (jak to się określa w psychologii pozytywnej:
 - Środowiskowe Domy Samopomocy;
 - Warsztaty Terapii Zajęciowej;
 - Ośrodki Wsparcia;
 - Specjalistyczne Usługi Opiekuńcze;
 - Kluby.
 - f) Korzystanie z pomocy psychiatry – poprzez działania strictly medyczne, który uwagę koncentruje przede wszystkim na objawach psychopatologicznych i ich kontroli.

- 4) Współpraca przy organizacji i udzielaniu pomocy z innymi uczelniami
 - a) udział w sieciach współpracy;
 - b) wymiana informacji;
 - c) udział w zajęciach otwartych;
 - d) udział w Zespołach Interdyscyplinarnych.

- 5) Współpraca przy organizacji i udzielaniu pomocy z organizacjami pozarządowymi
 - a) udział studenta w zajęciach organizowanych przez Fundację i Stowarzyszenia

Ocena efektywności podjętych działań psychologicznych:

.....
.....

Wnioski do dalszej pracy:

.....
.....

8. WSPARCIE W ZASPOKOJENIU POTRZEB PSYCHOSPOŁECZNYCH ZE WZGLĘDU NA RODZAJ NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

Wsparcie psychologiczne oraz inne zajęcia odpowiednie ze względu na indywidualne potrzeby psychospołeczne osób niepełnosprawnych realizowane w ramach pomocy psychologicznej i sposób realizacji tych działań obejmuje:

- 1) **w przypadku studenta niewidomego:**
 - a) wsparcie psychospołeczne w zakresie orientacji przestrzennej i poruszania się;
 - b) naukę systemu Braille'a;
 - c) innych alternatywnych metod komunikacji.
- 2) **w przypadku studenta niepełnosprawnego z zaburzeniami mowy:**
 - a) wsparcie psychospołeczne w zakresie nauki języka migowego;
 - b) innych sposobów komunikowania się;
 - c) w szczególności wspomagających i alternatywnych Metod komunikacji (AAC).
- 3) **w przypadku studenta z autyzmem**, w tym z zespołem Aspergera:
 - a) wsparcie psychospołeczne w zakresie zajęć rozwijających umiejętności społeczne;
 - b) wzmocnienie umiejętności komunikacyjnych.
- 4) Dla skuteczności wspierania procesu zdrowienia psychospołecznego studenta, ważne jest współdziałanie sfery medycznej i społecznej.
- 5) Mimo zróżnicowania programów wsparcia psychologicznego mają one jednoznacznie wspólne cele. Są nimi wspieranie procesu zdrowienia oraz poprawa jakości życia osób chorujących.
- 6) Programy wsparcia i pomocy psychologicznej skierowane do osób z różnymi niepełnosprawnościami są zróżnicowane pod względem intensywności oddziaływań w zależności od potrzeb psychospołecznych i możliwości studentów z niepełnosprawnościami.

9. INFORMOWANIE WSZYSTKICH STUDENTÓW W KRYZYSIE O UDZIELANIU WSPARCIA PSYCHOSPOŁECZNEGO

- 1) Dzięki współpracy z psychologiem Uczelnia prowadzi wsparcie w ramach Telefonu Zaufania Młodych.

- 2) W Uczelni funkcjonuje możliwość indywidualnego, nieodpłatnego wsparcia psychologa. Wsparcie może otrzymać student w każdy wtorek i czwartek w godzinach: 8.00-13.00.
- 3) Porad psychologicznych udziela psycholog. Na rozmowę można umówić się poprzez:
 - a) Biuro Osób Niepełnosprawnych tel. 67 259-09-73; e-mail: hanna.magnuska@answalcz.pl
 - b) Bezpośrednio z Panią psycholog: tel. 603-964-737, e-mail: kosrpil@wp.pl
- 4) Poza rozmowami telefonicznymi i czatami, studenci mogą skorzystać z nieodpłatnego pakietu sesji z psychologiem on-line. Pakiet to pięć sesji, z których każda trwa 50 minut.

10. OCHRONA DANYCH OSOBOWYCH

- 1) Wszystkie osoby uczestniczące w procedurze przyznawania wsparcia psychospołecznego zobowiązane są do ochrony wrażliwych danych związanych z niepełnosprawnością osoby ubiegającej się o wsparcie psychospołeczne oraz do nieujawniania ich osobom nieuprawnionym.
- 2) Szczegółowa dokumentacja złożona przez osobę ubiegającą się o przyznanie wsparcia psychospołecznego, przechowywana jest w Biurze.

Załącznik nr 3
do Zarządzenia nr 46/2023
Rektora ANS w Wałczu
z dnia 26.10.2023 r.

PROCEDURA ZAPEWNIENIA WSPARCIA EDUKACYJNO-DYDAKTYCZNEGO OSOBOM Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

Dbając o wysoką jakość kształcenia oraz spełniając zapisy ustawy Prawo o Szkolnictwie Wyższym i Nauce (art.11, ust.1, pkt. 6) w zakresie stwarzania osobom niepełnosprawnym warunków do pełnego udziału w procesie przyjmowania na uczelnię w celu odbywania kształcenia, kształceniu i prowadzeniu działalności naukowej, Akademii Nauk Stosowanych w Wałczu udziela studentom z niepełnosprawnościami wsparcia edukacyjno-dydaktycznego adekwatnego do ich potrzeb.

WSPARCIE EDUKACYJNO-DYDAKTYCZNE to działania ukierunkowane na dostosowanie sposobu organizacji i realizacji procesu dydaktycznego studentów ze względu na ich niepełnosprawności przy utrzymaniu obowiązujących standardów kształcenia.

Wsparcie edukacyjno-dydaktyczne ma zastosowanie do wszystkich form i kierunków studiów pierwszego stopnia, drugiego stopnia, jednolitych studiów magisterskich prowadzonych w Akademii Nauk Stosowanych w Wałczu.

Celem wsparcia edukacyjno-dydaktycznego jest wyrównanie szans edukacyjnych osób z niepełnosprawnościami w pełnym dostępie do procesu kształcenia w Akademii Nauk Stosowanych w Wałczu.

Wsparcie edukacyjno-dydaktyczne może zostać udzielone studentom Akademii Nauk Stosowanych w Wałczu będącym osobami niepełnosprawnymi, posiadającym aktualne orzeczenie właściwego organu potwierdzające stopień niepełnosprawności lub dokument równoważny, którzy złożyli wniosek o przyznanie wsparcia.

W trakcie procesu kształcenia Akademia Nauk Stosowanych w Wałczu zapewnia studentom rozwijanie własnych zainteresowań naukowych i zawodowych, możliwość korzystania z dobrze wyposażonych pomieszczeń oraz pomocy dydaktycznych, urządzeń i środków uczelni, podczas oraz poza godzinami zajęć dydaktycznych.

Pełnomocnik Rektora ds. Osób Niepełnosprawnych ponosi odpowiedzialność za koordynację prac związanych z realizacją wsparcia edukacyjno-dydaktycznego i kierowanie się w tym procesie ustalonymi zasadami.

ROZUMIENIE POJĘĆ

Uczelnia	Akademia Nauk Stosowanych w Wałczu
Prorektor	Prorektor ds. Kształcenia i Spraw Studenckich
Pełnomocnik Art. 23 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, (Dz. U. 2023, poz. 742)	Pełnomocnik Rektora ds. osób niepełnosprawnych - osoba, która: a) w zakres obowiązków ma wpisane zadania polegające na wsparciu studentów z niepełnosprawnością; b) posiada podstawową wiedzę w tym zakresie; c) tworzy realne możliwości kontaktu ze studentem w praktyce; d) podejmuje działania zmierzające do likwidacji barier uniemożliwiających niepełnosprawnym kształcenie w Uczelni;

	<ul style="list-style-type: none"> e) pomaga w integracji osobom niepełnosprawnym; f) pomaga tym osobom, które zgłoszą się po pomoc oraz posiadają dokumentację wskazującą na ich sytuację; g) kształtuje przychylne postawy wobec osób niepełnosprawnych; h) przygotowuje sprawozdania z działalności na rzecz osób z niepełnosprawnościami dla władz Uczelni; i) kieruje Biurem Wsparcia Osób z Niepełnosprawnościami. j) Decyzje dotyczące udzielania pomocy oraz formy tej pomocy podejmuje Rektor Uczelni.
<p>Biuro Wsparcia Osób z Niepełnosprawnościami ANS w Walczu</p>	<ul style="list-style-type: none"> 1. Biuro jest jednostką doradczą w zakresie dostosowania procesu edukacyjno-dydaktycznego do indywidualnych potrzeb studenta niepełnosprawnego uwarunkowanych jego stanem zdrowia, nauczyciela akademickiego posiadającego kompetencje merytoryczne z danej dziedziny wiedzy, które w połączeniu ze znajomością standardów kształcenia umożliwiają wspólne opracowanie racjonalnego wsparcia edukacyjno-dydaktycznego i ich praktycznej realizacji. Jednostka jest wpisana w strukturę organizacyjną uczelni. 2. Biuro tworzy model współpracy ze studentami z niepełnosprawnościami; 3. Biuro współpracuje ze studentami z niepełnosprawnościami: wsłuchuje się w ich potrzeby, konsultuje z nimi działania mające na celu wdrożenie racjonalnych usprawnień; 4. Zadania Biura Wsparcia Osób z Niepełnosprawnościami ANS w Walczu: <ul style="list-style-type: none"> a) przygotowuje czytelną informację o dostępnych dla studenta niepełnosprawnego formach wsparcia i zapewnia odpowiedni przepływ informacji o tej ofercie; b) przygotowuje opis form wsparcia oraz procedury ich udzielania; c) przestrzega wpisywania w regulaminie studiów lub innych dokumentach uczelni wypracowanych form wsparcia; d) informuje wykładowców o potrzebach studenta (za zgodą studenta niepełnosprawnego); e) udziela informacji o formach pomocy materialnej (stypendium specjalne, programy PFRON oraz samorządowe itp.); f) promuje oferty wsparcia edukacyjno-dydaktycznego i psychologicznego przy pomocy różnorodnych kanałów komunikacyjnych dostępnych dla studentów (m.in.: strona internetowa, ulotki, plakaty, spotkania ze studentami, dyżury); g) respektuje zasadę zagwarantowania wysokiego poziomu kształcenia, zgodnie z ogólnie przyjętymi standardami akademickimi;

	h) przestrzega zachowania poziomu merytorycznego kształcenia studentów z niepełnosprawnościami w porównaniu z poziomem kształcenia studentów pełnosprawnych;i) gromadzi i przechowuje informacje o liczbie studentów z niepełnosprawnościami;j) posiada aktualną listę studentów z niepełnosprawnościami wraz z orzeczeniami o stopniu niepełnosprawności;k) przechowuje zgodnie z przepisami, dane studentów z niepełnosprawnościami, w tym chroni dane osobowe;l) planuje i wdraża system szkoleń wzmacniających świadomość dotyczącą potrzeb studentów z niepełnosprawnościami dla pracowników uczelni oraz studentów;m) udostępnia przestrzeń i infrastrukturę uczelni dla potrzeb studentów z różnymi rodzajami niepełnosprawności; 1) do potrzeb studentów z niepełnosprawnością ruchu;2) z niepełnosprawnością wzroku;3) z niepełnosprawnością;n) udostępnia akademik dla potrzeb studentów z niepełnosprawnościami;o) prowadzi usługę asystenta edukacyjnego dla studentów z różnymi niepełnosprawnościami: 1) udziela pomocy w kwestiach administracyjnych na uczelni;2) wprowadza usługi tłumacza języka migowego zapewniając dostępność treści przekazywanych podczas zajęć.p) adaptuje materiały dydaktyczne dla studentów z niepełnosprawnościami: 1) przystosowuje materiały dydaktyczne: notatki, książki, podręczniki, ćwiczenia, ich zapisania w postaci czarnodruku, utrwalenie w dostępnej wersji elektronicznej;2) udostępnia materiały dla grupy studentów z różnymi niepełnosprawnościami: dla osób słabowidzących, osób niewidomych korzystających z syntezy mowy;3) przygotowuje materiały dydaktyczne przez samych studentów: skanowania, kserowania, drukowania do formatu A3;q) wprowadza lektorat z języków obcych w formie alternatywnej dostosowanej dla studentów z różnymi niepełnosprawnościami, głównie słuchu i wzroku oraz osób z problemami komunikacyjnymi;

	<ul style="list-style-type: none"> r) wprowadza zajęcia z wychowania fizycznego w formie alternatywnej, aby student mógł w nich uczestniczyć, niezależnie od swojej niepełnosprawności; s) przystosowuje stanowiska komputerowe poprzez wyposażenie ich w specjalistyczne oprogramowanie, urządzenia peryferyjne w bibliotece, w sali komputerowej; t) udostępnia informację elektroniczną poprzez publikowanie materiałów w formie elektronicznej: materiałów filmowych posiadających ścieżkę z audiodeskrypcją i napisami, zdjęć, grafiki i wykresów z opisem alternatywnym; u) tworzy możliwości do powstania ZSN Zrzeszenia Studentów Niepełnosprawnych reprezentującego interesy środowiska, tworzącego system wzajemnego wsparcia; v) umożliwia udział studentów z niepełnosprawnościami w organizacjach studenckich, kołach naukowych w stopniu równym z pozostałymi studentami; w) wspiera proces aktywizacji zawodowej poprzez rozpowszechnianie ofert pracy, prowadzenie projektów, udzielanie pomocy w uzyskaniu praktyki/stażu oraz poprzez prowadzenie specjalistycznych szkoleń; x) prowadzi profilaktykę zdrowia psychicznego poprzez działania związane z profilaktyką zdrowia psychicznego i psychoedukacją oraz poprzez informowanie o możliwych formach pomocy instytucjonalnej; y) wspiera studentów bez orzeczeń: studentów przewlekle chorych, z nagłymi urazami, dysleksją, kryzysami psychicznymi; z) organizuje udział studentów z niepełnosprawnościami w pracach legislacyjnych popularyzujących prawne aspekty wsparcia.
student niepełnosprawny	Osoba posiadająca status studenta Uczelni z aktualnym orzeczeniem o niepełnosprawności wydanym przez Powiatowy Zespół ds. o Niepełnosprawności lub dokumentem równoważnym, przez który należy rozumieć aktualne orzeczenie związane ze świadczeniem rentowym wydanym przez: Zakład Ubezpieczeń Społecznych (ZUS) lub komisję lekarską Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS) bądź komisje lekarskie podległe MON lub MSWiA;
Asystent studenta z niepełnosprawnością	<p>Student z niepełnosprawnością ma możliwość skorzystania ze wsparcia asystenta dydaktycznego osoby niepełnosprawnej, student samodzielnie wskazuje osobę, która będzie pełnić tę rolę, może zostać nim kolega lub koleżanka z roku, inny wskazany student, członek rodziny studenta. Formy pomocy:</p> <ul style="list-style-type: none"> – asysta w dotarciu na uczelnię lub na zajęcia objęte planem studiów, – asysta w przemieszczaniu się podczas i pomiędzy zajęciami, – pomoc w sporządzaniu notatek, kserowaniu,

	<p>– pomoc w korzystaniu z zasobów bibliotecznych.</p>
<p>Art. 11. Ustawa z dnia 20 lipca 2018r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. 2023 r. poz. 742)</p>	<p>1. Podstawowymi zadaniami uczelni są:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) prowadzenie kształcenia na studiach; 2) prowadzenie kształcenia na studiach podyplomowych lub innych form kształcenia; 3) prowadzenie działalności naukowej, świadczenie usług badawczych oraz transfer wiedzy i technologii do gospodarki; 4) prowadzenie kształcenia doktorantów; 5) kształcenie i promowanie kadr uczelni; 6) stwarzanie osobom niepełnosprawnym warunków do pełnego udziału w: <ol style="list-style-type: none"> a) procesie przyjmowania na uczelnię w celu odbywania kształcenia, b) kształceniu, c) prowadzeniu działalności naukowej; 7) wychowywanie studentów w poczuciu odpowiedzialności za państwo polskie, tradycję narodową, umacnianie zasad demokracji i poszanowanie praw człowieka; 8) stwarzanie warunków do rozwoju kultury fizycznej studentów; 9) upowszechnianie i pomnażanie osiągnięć nauki i kultury, w tym przez gromadzenie i udostępnianie zbiorów bibliotecznych, informacyjnych i archiwalnych; 10) działanie na rzecz społeczności lokalnych i regionalnych. <p>2. Podstawowym zadaniem uczelni zawodowej jest również prowadzenie kształcenia specjalistycznego.</p> <p>3. Zadania, o których mowa w ust. 1 pkt 3, 4 i pkt 6 lit. c, nie są podstawowymi zadaniami uczelni zawodowej.</p> <p>4. Zadaniem uczelni publicznej prowadzącej kształcenie w zakresie nauk medycznych lub nauk o zdrowiu albo w zakresie nauk weterynaryjnych może być także uczestniczenie w sprawowaniu opieki medycznej albo weterynaryjnej w zakresie i formach określonych w przepisach o działalności leczniczej albo przepisach o zakładach leczniczych dla zwierząt.</p> <p>5. Uczelnia może prowadzić domy studenckie i stołówki studenckie.</p>
<p>Równość szans</p>	<p>Organizacja edukacji wyrównującej szanse młodzieży niepełnosprawnej jako równość szans wszystkich obywateli, równość wobec prawa, ochrona mniejszości społecznych i zapewnienie im dostępu do życia społecznego oraz reprezentacji, to fundament demokracji i społeczeństwa obywatelskiego oparta jest o:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) Art. 32 Konstytucji RP: „wszyscy są wobec prawa równi. Wszyscy mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne” (...) „Nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiejkolwiek przyczyny”. b) Konwencję ONZ o prawach osób niepełnosprawnych: międzynarodowy dokument, stanowiący gwarancję ochrony praw i równego traktowania osób niepełnosprawnych

	<p>w państwach go sygnujących. Polska podpisała go w 2007 r., 6 IX 2012 r. Prezydent RP Bronisław Komorowski dokonał aktu uroczystej ratyfikacji Konwencji w obecności organizacji pozarządowych reprezentujących osoby niepełnosprawne, przedstawiciele uczelni wyższych, samorządu, instytucji państwowych.</p>
Sposób świadczenia usług z zakresu wsparcia	<p>Wsparcie edukacyjno-dydaktyczne udzielane jest w formie niepieniężnej, w postaci świadczenia określonych usług na rzecz studentów niepełnosprawnych.</p>
Przestrzeganie 7 zasad wsparcia edukacyjnego	<p>Zasady przyjęte Uchwałą Prezydium Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich z dnia 2 czerwca 2016 r. w sprawie <i>wyrównywania szans edukacyjnych studentów z niepełnosprawnościami w dostępie do kształcenia w szkołach wyższych</i> - biorąc pod uwagę zasady działania na rzecz osób z niepełnosprawnościami, określone w art. 24 Konwencji ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych, art. 70 pkt. 4 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz art. 13 i 94 ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym</p>
Przydatne linki:	<p>http://www.pfron.org.pl/pl/programy-i-zadania-pfr/aktywny-samorzad/1644,dok.html http://www.pfron.org.pl/pl/komunikaty/2624,Zarzad-PFRON-przyjal-dokument-pn-Kierunki-dzialan-oraz-warunki-brzegowe-obowiazu.html http://www.umcs.pl/pl/student-z-niepelnosprawnoscia,147.htm http://bariery.ug.edu.pl/pl/dostepnosc_uniwersytetu_i_pomoce_technczne_/ http://www.bon.uw.edu.pl/ http://www.swps.pl/warszawa/warszawa-uczelnia/warszawa-niepelnosprawni http://www.bon.agh.edu.pl/ https://studenci.amu.edu.pl/studia/niepelnosprawni http://www.uni.wroc.pl/studenci/studenci-niepe%C5%82nosprawni-0 http://www.niepelnosprawni.pl/ledge/x/203728</p>

ZAGADNIENIA OGÓLNE

1. POJĘCIE WSPARCIA EDUKACYJNO-DYDAKTYCZNEGO

1. WSPARCIE EDUKACYJNO-DYDAKTYCZNE jest to działania ukierunkowane na dostosowanie sposobu organizacji i realizacji procesu edukacyjno-dydaktycznego studentów ze względu na ich niepełnosprawności przy utrzymaniu obowiązujących standardów kształcenia.

2. ZASADY UDZIELANIA WSPARCIA EDUKACYJNO-DYDAKTYCZNEGO

1. **Zasada 1. Indywidualizacja:** wsparcie edukacyjno-dydaktyczne w procesie studiowania osoby niepełnosprawnej przygotowywane jest w odpowiedzi na jej indywidualne potrzeby edukacyjne

wynikające ze specyfiki stanu zdrowia w danym momencie oraz specyfiki danego kursu, w tym warunków, w jakich się on odbywa.

2. **Zasada 2. Podmiotowość:** uwzględnianie autonomii osoby niepełnosprawnej i jej prawa do decydowania o sobie.
3. **Zasada 3. Rozwijanie potencjału osoby niepełnosprawnej w związku z realizowanym przez nią procesem kształcenia:** dobór takiego wsparcia edukacyjno-dydaktycznego, które pozwalałyby jej nabywać wiedzę i rozwijać praktyczne umiejętności.
4. **Zasada 4. Racjonalność dostosowania:** proponowanie wsparcia edukacyjno-dydaktycznego racjonalnie ekonomicznego, skutecznie wyrównującego szanse osoby niepełnosprawnej oraz gwarantującego zachowanie standardu akademickiego.
5. **Zasada 5. Utrzymanie standardu akademickiego:** przygotowanie wsparcia edukacyjno-dydaktycznego przy jednoczesnym utrzymaniu kryteriów merytorycznych obowiązujących wszystkich studentów danego kierunku/specjalności.
6. **Zasada 6. Adaptacje najbliższe standardowemu przebiegowi zajęć:** nie ma charakteru przywilejów dla osoby niepełnosprawnej, ale w sposób racjonalny wyrównuje jej szanse w dostępie do oferty kształcenia uznanej za optymalną na danym kierunku.
7. **Zasada 7. Równe prawa i obowiązki:** dbałość o realizowanie równych praw osób niepełnosprawnych oraz egzekwowanie wypełniania obowiązków studenckich na takim samym poziomie, jak w przypadku studentów bez niepełnosprawności.

3. KATALOG FORM WSPARCIA EDUKACYJNO-DYDAKTYCZNEGO JAKO AKTYWNOŚĆ NA RZECZ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

1. Wsparcie edukacyjno-dydaktyczne może dotyczyć w szczególności formy egzaminów, toku studiowania, środowiska fizycznego, w którym mają miejsce zajęcia dydaktyczne.
2. **Katalog form wsparcia edukacyjno-dydaktycznego obejmuje:**
 - 2.1 **w zakresie zajęć:**
 - a) możliwość studiowania przez osoby niepełnosprawne według indywidualnej organizacji toku studiów;
 - b) dostosowanie metod przekazywania wiedzy podczas zajęć dydaktycznych do możliwości i potrzeb studentów niepełnosprawnych;
 - c) możliwość otrzymywania materiałów dydaktycznych od wykładowców w formie dla nich dostępnej, m. in. poprzez przesyłanie prezentacji w wersji elektronicznej;
 - d) zwiększenie limitu nieobecności wraz z możliwością nadrobienia zaległości na warunkach ustalonych z osobami prowadzącymi zajęcia;
 - e) możliwość zaliczania materiału w trybie indywidualnym w przypadku, gdy sytuacja zdrowotna uniemożliwia studentowi regularne uczestnictwo w zajęciach;
 - f) modyfikację harmonogramu zajęć minimalizująca nieobecności związane z planowanym leczeniem, rehabilitacją, itp.;
 - g) zwiększenie możliwości uzyskania porady dotyczącej wyboru ścieżki edukacyjnej i zawodowej zgodnej z preferencjami i ograniczeniami wynikającymi z niepełnosprawności studentów;
 - h) możliwość organizowania zajęć z wychowania fizycznego oraz dodatkowych zajęć sportowych dostosowanych do potrzeb studentów niepełnosprawnych;
 - i) organizowanie dodatkowych, uzupełniających lub wyrównawczych zajęć dydaktycznych dostosowanych do potrzeb studentów niepełnosprawnych;
 - j) możliwość uczestniczenia w zajęciach o charakterze kulturalnym, wolontariackim, społecznym i ogólnorozwojowym dostosowanych do potrzeb studentów niepełnosprawnych, uzupełniających ich wielostronny rozwój;

- k) zwiększenie limitu wypożyczeń książek z Biblioteki w wersji uwzględniającej potrzeby osób niepełnosprawnych (np. w wersji elektronicznej, mówionej, brajlowskiej);
- l) zwiększenie limitu wypożyczeń specjalistycznych programów komputerowych ułatwiających lub umożliwiających studiowanie;
- m) organizowanie studiów podyplomowych, kursów dokształcających uzupełniających lub poszerzających wiedzę i umiejętności oraz kompetencje społeczne;
- n) zwiększenie możliwości uczestnictwa w konferencjach, seminariach, warsztatach studenckich i spotkaniach związanych z problematyką osób niepełnosprawnych;
- o) organizowanie wyjazdowych form kształcenia dla studentów niepełnosprawnych;
- p) zwiększenie uczestnictwa w wykładach otwartych i prelekcjach w ramach Uczelni, wygłaszanych przez wybitnych specjalistów w dziedzinie nauki, kultury polityki i sportu, cyklicznych wystawach tematycznych poruszających tematy współczesnego świata, wybiegające poza obowiązkowe treści programowe, stanowiące uzupełnienie procesu dydaktycznego;
- q) organizowanie szkoleń i warsztatów dotyczących poprawy umiejętności psychospołecznych i aktywizacji zawodowej, w tym wspierających przedsiębiorczość i zwiększających zdolności do samozatrudnienia osób niepełnosprawnych;
- r) zwiększenie możliwości uczestnictwa w warsztatach, których celem jest opanowanie praktycznych umiejętności zawodowych;
- s) zwiększenie możliwości udziału w wymianie międzynarodowej w celu realizacji procesu kształcenia lub praktyk zawodowych oraz zdobywania nowych doświadczeń, dostosowanych do potrzeb studentów niepełnosprawnych;
- t) zwiększenie możliwości odbywania praktyk zawodowych w trakcie trwania studiów w odpowiednich instytucjach np.: placówkach oświatowo-wychowawczych, opiekuńczych, socjalnych, placówkach ochrony zdrowia, klubach sportowych.

2.2 w zakresie zaliczeń i egzaminów:

- a) wydłużenie czasu trwania zaliczeń i egzaminów;
- b) rozłożenie sesji egzaminacyjnej w czasie;
- c) umożliwienie zdawania obszernego egzaminu w częściach;
- d) zastosowanie dodatkowych środków dydaktycznych;
- e) zastosowanie w trakcie zaliczenia lub egzaminu alternatywnej formy zapisu;
- f) zamianę formy zaliczenia lub egzaminu z pisemnej na ustną lub z ustnej na pisemną;
- g) uczestnictwo w zaliczeniu lub egzaminie osób trzecich, a w szczególności asystenta osoby niepełnosprawnej;
- h) zmianę miejsca przeprowadzenia zaliczenia lub egzaminu;
- i) dostosowanie zaliczania przedmiotu podczas zajęć dydaktycznych do potrzeb studentów niepełnosprawnych;
- j) dostosowanie formy przeprowadzania egzaminów wstępnych i okresowych do możliwości studentów niepełnosprawnych.

4. PODMIOTY WSPARCIA

1. W procesie wsparcia edukacyjno-dydaktycznego biorą udział:

- a) Pełnomocnik ds. Osób Niepełnosprawnych Akademii Nauk Stosowanych w Wałczu;
- b) pracownicy Biura ds. Osób Niepełnosprawnych Akademii Nauk Stosowanych w Wałczu;

- c) nauczyciele akademicki i osoby prowadzące zajęcia dydaktyczne w Akademii Nauk Stosowanych w Wałczu, posiadający kompetencje merytoryczne z danej dziedziny wiedzy;
 - d) pracownicy administracyjni Uczelni.
2. Każda sytuacja osoby ubiegającej się o przyznanie wsparcia edukacyjno-dydaktycznego rozpatrywany jest indywidualnie, zgodnie z ideą wyrównywania szans edukacyjnych oraz racjonalnego dostosowania do potrzeb wynikających ze specyfiki niepełnosprawności.

5. WARUNKI UBIEGANIA SIĘ O WSPARCIE

1. O wsparcie edukacyjno-dydaktyczne mogą ubiegać się:
 - a) osoby niepełnosprawne posiadające aktualne orzeczenie o stopniu niepełnosprawności lub dokument równoważny;
 - b) osoby przewlekłe chorujące i nieposiadające orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, których sytuację zdrowotną potwierdza przedłożona w Biurze dokumentacja specjalistyczna;
 - c) osoby u których nagła choroba lub wypadek skutkują czasową niezdolnością do pełnego uczestnictwa w zajęciach, a okoliczności te potwierdza przedłożona w Biurze dokumentacja specjalistyczna.
2. Wsparcie edukacyjno-dydaktyczne przyznawane jest studentom na rok akademicki.
3. Wsparcie edukacyjno-dydaktyczne powinno uwzględniać:
 - a) stopień i rodzaj niepełnosprawności oraz szczególne potrzeby związane ze stanem zdrowia;
 - b) specyfikę wymagań merytorycznych związanych z tokiem odbywanych studiów;
 - c) racjonalne potrzeby osoby ubiegającej się o wsparcie edukacyjno-dydaktyczne związane z realizacją procesu kształcenia;

6. ZASADY PRYZNAWANIA WSPARCIA

1. Wsparcie edukacyjno-dydaktyczne przyznawane jest na pisemny wniosek studenta.
2. Rozstrzygnięcie w sprawie przyznania wsparcia edukacyjno-dydaktycznego podejmuje Prorektor.
3. Wniosek należy złożyć w Biurze nie później niż miesiąc przed planowanym terminem skorzystania ze wsparcia edukacyjno-dydaktycznego.
4. Dopuszcza się złożenie wniosku po tym terminie, jeżeli ze względu na rodzaj wsparcia edukacyjno-dydaktycznego jest możliwe jego wdrożenie pomimo upływu terminu.
5. Do wniosku, o którym mowa w ust. 3, student zobowiązany jest załączyć dokumentację opisaną w pkt. 5..
6. Biuro analizuje otrzymaną od studenta dokumentację, a następnie opracowuje niezwłocznie opinię dotyczącą zasad i warunków wsparcia edukacyjno-dydaktycznego i przesyła ją wraz z wnioskiem studenta Prorektorowi, w celu podjęcia decyzji w sprawie.
7. W przypadku, gdy Biuro stwierdzi, że przedstawiona dokumentacja jest niewystarczająca do rozpatrzenia wniosku, może zwrócić się do ubiegającego o uzupełnienie dokumentacji.
8. Pracownik Biura:
 - a) w porozumieniu ze studentem określa indywidualne potrzeby osoby ubiegającej się o wsparcie edukacyjno-dydaktyczne wynikające z niepełnosprawności, które może mieć znaczenie dla procesu kształcenia;
 - b) gromadzi dokumentację potwierdzającą określone trudności osoby ubiegającej się o wsparcie edukacyjno-dydaktyczne;

- c) ma prawo zasięgnąć opinii nauczycieli akademickich lub osób prowadzących zajęcia dydaktyczne w Akademii nauk Stosowanych w Wałczu w celu zaproponowania najbardziej adekwatnych do stanu zdrowia wsparcia edukacyjno-dydaktycznego uwzględniającego specyfikę danego kierunku, specjalności, a także dostosowanych do możliwości organizacyjnych Uczelni;
 - d) może zasięgnąć od pracownika dziekanatu informacji dotyczącej dotychczasowego przebiegu toku studiów studenta;
 - e) informuje dyrektora instytutu o zaistniałych przeszkodach przy procesie wspierania edukacyjno-dydaktycznego ze studentem, w szczególności gdy student stwarza zagrożenie lub nie przestrzega innych zasad współpracy z Biurem.
9. Biuro może negatywnie zaopiniować wniosek, gdy:
- a) przedstawiona dokumentacja jest niekompletna;
 - b) przedstawiona dokumentacja lub wynik konsultacji specjalistycznej przeprowadzanej w Biurze nie potwierdzają związku między rodzajem niepełnosprawności a trudnościami w wypełnianiu obowiązków związanych z realizacją procesu kształcenia przez studenta;
 - c) gdy zastosowanie wsparcia edukacyjno-dydaktycznego byłoby nieracjonalne.
10. Przed podjęciem rozstrzygnięcia dyrektor instytutu może zwrócić się do Biura o udostępnienie dokumentacji specjalistycznej studenta. Dokumentację przedkłada dyrektorowi instytutu pracownik Biura.
11. Rozstrzygnięcie notyfikowane jest studentowi przez właściwy dziekanat. Pracownik właściwego dziekanatu obowiązany jest uczynić wzmiankę na kopii rozstrzygnięcia, w której zostanie podana data otrzymania przez studenta rozstrzygnięcia.
12. Kopia rozstrzygnięcia doręczana jest do Biura oraz do właściwego dziekanatu w terminie umożliwiającym wdrożenie wsparcia edukacyjno-dydaktycznego.
13. Po otrzymaniu rozstrzygnięcia Biuro przesyła do właściwego dziekanatu szczegółowe zalecenia dotyczące wsparcia edukacyjno-dydaktycznego studenta.
14. Dziekanat przesyła zalecenia, o których mowa w ust. 21, do nauczycieli akademickich lub osób prowadzących zajęcia dydaktyczne ze studentem.
15. W przypadku odmowy przyznania wsparcia edukacyjno-dydaktycznego student ma prawo do odwołania się od rozstrzygnięcia.
16. Odwołanie w formie pisemnej wnosi się w terminie 14 dni od ogłoszenia lub otrzymania przez studenta rozstrzygnięcia do Rektora Akademii nauk Stosowanych w Wałczu za pośrednictwem dyrektora instytutu.
17. Rozstrzygnięcie Rektora Akademii nauk Stosowanych w Wałczu jest w tej sprawie ostateczne.
18. W przypadkach, o których mowa §5 ust. 9 pkt e), dyrektor instytutu ma prawo uchylić rozstrzygnięcie w sprawie przyznania adaptacji.

7. OCHRONA DANYCH OSOBOWYCH

1. Wszystkie osoby uczestniczące w procedurze przyznawania wsparcia edukacyjno-dydaktycznego zobowiązane są do ochrony wrażliwych danych związanych z niepełnosprawnością osoby ubiegającej się o wsparcie edukacyjno-dydaktyczne oraz do nieujawniania ich osobom nieuprawnionym.
2. Szczegółowa dokumentacja złożona przez osobę ubiegającą się o przyznanie wsparcia edukacyjno-dydaktycznego, przechowywana jest w Biurze.

3. W przypadku, gdy niepełnosprawność nie ma charakteru stałego, student korzystający ze wsparcia edukacyjno-dydaktycznego zobowiązany jest do dostarczenia do siedziby Biura aktualnej dokumentacji.
4. W przypadku nieuzupełnienia dokumentacji w sytuacjach, o których mowa w ust. 3 Biuro informuje o tym fakcie dyrektora instytutu, który może uchylić rozstrzygnięcie o przyznaniu wsparcia.

**WSPARCIE EDUKACYJNO-DYDAKTYCZNE ZE WZGLĘDU NA RODZAJ
NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI STUDENTA**

**8. WSPARCIE EDUKACYJNO-DYDAKTYCZNE STUDENTOM
Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ WZROKOWĄ**

1. Student z niepełnosprawnością wzrokową to osoba niewidoma lub osoba słabowidząca. Różnica wynika z możliwości korzystania z funkcji wzrokowych w zakresie ostrości widzenia, pola widzenia, wrażliwości na światło i kontrast, widzenia barw oraz percepcji ruchu i kształtu.
2. W procesie studiowania trudności studentowi z niepełnosprawnością wzrokową sprawia:
 - a) bazowanie na materiałach wizualnych podczas zajęć: prezentacje, zapisy na tablicy;
 - b) bazowanie na materiałach wizualnych podczas uczenia się z podręczników i innych materiałów drukowanych zawierających treści przedstawione w formie graficznej;
 - c) czasochłonność w przystosowaniu materiałów dydaktycznych do formy elektronicznej / brajlowskiej;
 - d) brak możliwości samodzielnej adaptacji ilustracji, wykresów, schematów podczas rozwiązywania zadań;
 - e) uczestniczenie w zajęciach wymagających wykonywania precyzyjnych czynności manualnych;
 - f) zdawanie egzaminów i kolokwii w formie pisemnej.

3. Strategie wsparcia edukacyjno-dydaktycznego wyrównujące szanse osób z niepełnosprawnością wzrokową w dostępie do edukacji

3.1. w ramach organizacji zajęć powinny:

- a) wyrazić zgodę na rejestrację zajęć na dyktafon;
- b) pozwolić na korzystanie z dodatkowego sprzętu: laptopa, lupy, notatnika brajlowskiego;
- c) przekazywać w formie elektronicznej treści wykładów i ćwiczeń, których odczytanie nie stanowi kłopotu przy wykorzystaniu programów udźwiękawiających;
- d) opisywać w trakcie wykładu elementy, do których w danej sytuacji odnosi się osoba mówiąca;
- e) słownie opisywać wizualną rzeczywistość zawartą na diagramach, wykresach, slajdach, w tabelach, aby pobudzić wyobraźnię studenta;
- f) udostępnić materiały dydaktyczne w powiększonej czcionce;
- g) zapewnić dobre oświetlenie miejsca pracy;
- h) przygotować odpowiednio wcześniej spis lektur i zagadnień do egzaminu / zaliczenia aby był czas na przeczytanie go;
- i) zapewnić korzystne warunki akustyczne w sali zajęciowej;
- j) informować z wyprzedzeniem o sytuacji zmiany miejsca odbywania się zajęć;

3.2. w trakcie egzaminów i kolokwii powinny:

- a) dostosować formę egzaminu do indywidualnych potrzeb studenta;

- b) umożliwić zdawanie egzaminów pisemnych przy pomocy komputera z oprogramowaniem do syntezy mowy, powiększania tekstu, linijki brajlowskiej;
- c) umożliwić zdawanie przy pomocy arkusza egzaminacyjnego wydrukowanego w powiększonej czcionce lub brajlu;
- d) umożliwić zamianę egzaminów pisemnych na ustne;
- e) wydłużyć czas trwania egzaminu;
- f) korzystać z pomocy asystenta.

9. WSPARCIE EDUKACYJNO-DYDAKTYCZNE STUDENTOM Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ SŁUCHOWĄ

1. Student z niepełnosprawnością słuchową jest osobą słabosłyszącą lub głuchą. Wsparcie edukacyjno-dydaktyczne polega na doborze strategii edukacyjnych bazujących na różnych sposobach porozumiewania się: wykorzystania mowy ustnej, języka migowego, strategii dwujęzyczności.
2. W procesie studiowania największej trudności osobom z niepełnosprawnością słuchową sprawiają:
 - a) uczestniczenie w zajęciach, w których stosowany jest wyłącznie przekaz werbalny: wykłady bez prezentacji multimedialnych, nagrania audio lub video bez napisów;
 - b) odczytywanie mowy z ruchu warg lub skupienie uwagi na tłumaczu języka migowego przy równoczesnym robieniu notatek z zajęć;
 - c) udział w konwersatoriach, dyskusjach grupowych, gdzie wiele różnych osób zabiera głos bez dbałości o kulturę wypowiedzi;
 - d) odczytywanie mowy z ruchu warg, korzystanie z usług tłumacza języka migowego w trakcie zajęć bez dobrego oświetlenia mówcy i tłumacza;
 - e) ustna forma egzaminów i zaliczeń przeprowadzanych w sposób tradycyjny.

3. Strategie wsparcia edukacyjno-dydaktycznego wyrównujące szanse osób z niepełnosprawnością słuchową w dostępie do edukacji

3.1. w ramach organizacji zajęć powinny:

- a) wykorzystywać w trakcie zajęć środki dydaktyczne umożliwiające odbiór informacji kanałem wzrokowym (np. prezentacje multimedialne, przeźrocza, grafy, wykresy, mapy, ilustracje, zdjęcia);
- b) udostępnić materiały do zajęć odpowiednio wcześniej przed ich rozpoczęciem (np. konspekt w formie elektronicznej lub papierowej, główne tezy, bibliografię, prezentację multimedialną), co pozwoli mu bardziej orientować się w tematyce zajęć i aktywnie w nich uczestniczyć;
- c) wyrazić zgodę na obecność asystenta przygotowującego notatki z zajęć dla studenta;
- d) umożliwić korzystanie z dostępnych rozwiązań technologicznych, m.in. używania systemów wspomagających słyszenie (FM), pętli induktofonicznej;
- e) zwracać się twarzą do studenta, mówić wyraźnie, ale bez przesadnej artykulacji, w miarowym tempie, by umożliwić odczytywanie z ruchu ust;
- f) formułować wypowiedzi, używając jasnych i klarownych zwrotów, akcentując najważniejsze zagadnienia i słowa kluczowe.
- g) wyjaśnić znaczenie skomplikowanych struktur językowych, zwłaszcza języka specjalistycznego;
- h) nieznanne specjalistyczne słownictwo i kluczowe pojęcia zapisywać w widocznym miejscu, np. na tablicy, lub rozdać je w formie wydrukowanej jako materiał dla studentów;
- i) przyciągnąć uwagę studenta przed formułowaniem komunikatów,
- j) upewnić się, czy student lub tłumacz języka migowego są w stanie śledzić zmianę rozmówców w trakcie dyskusji poprzez podniesienie ręki;

- k) udostępnić tłumaczowi migowemu materiały przed zajęciami, aby mógł przygotować przekład;
- l) w trakcie rozmowy zwracać się zawsze do studenta, a nie do tłumacza;
- m) nie używać zwrotów pośredniczących między studentem a tłumaczem: przekaż mu;

3.2. w adaptacji zaliczeń i egzaminów powinny:

- a) dostosować formę egzaminu do indywidualnych potrzeb studenta;
- b) zamienić ustną formę egzaminu na pisemną lub korzystać z tłumaczenia na język migowy;
- c) w sytuacji wyboru egzaminów ustnych przygotować zestaw pytań na piśmie;
- d) organizować zajęcia w pomieszczeniach dobrze oświetlonych,
- e) organizować krótkie przerwy w trakcie zajęć,
- f) ułożyć ławki tak, by w miarę możliwości wszyscy studenci mogli się widzieć nawzajem, aby umożliwić odczytywanie mowy z ruchu ust.
- g) Unikać stania tyłem do okna lub innego źródła światła, ponieważ cień utrudnia studentowi odbiór komunikatów.

10. WSPARCIE EDUKACYJNO-DYDAKTYCZNE STUDENTOM Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ RUCHOWĄ

1. Student z niepełnosprawnością ruchową to osoba pozbawiona możliwości swobodnego poruszania się w wyniku uszkodzenia całego ciała lub poszczególnych jego części, np. rąk, nóg, kręgosłupa. Niepełnosprawność ruchowa może mieć charakter czasowy lub trwały. Przyczynami niepełnosprawności ruchowej są: porażenie mózgowie, stwardnienie rozsiane, uszkodzenia rdzenia kręgowego, urazy po wypadkach komunikacyjnych, dystrofia mięśniowa.
2. W procesie studiowania najwięcej trudności osobom z niepełnosprawnością ruchową sprawiać mogą:
 - a) funkcjonowanie w budynkach uczelni niedostosowanych architektonicznie;
 - b) szybkie przemieszczanie się między salami uczelni na kolejne zajęcia;
 - c) dolegliwości bólowe w wyniku przebywania zbyt długo w jednej pozycji;
 - d) wykonywanie czynności manualnych, wymagających precyzji (odręcznego pisanie, przeprowadzania doświadczeń podczas zajęć w laboratoriach);
 - e) trudności w mówieniu, problemy z pamięcią, przetwarzaniem informacji, dolegliwości bólowe czy trudności w percepcji.

3. Strategie wsparcia edukacyjno-dydaktycznego wyrównujące szanse osób z niepełnosprawnością ruchową w dostępie do edukacji edukacyjnego

3.1. w ramach organizacji zajęć powinny:

- a) zadbać o architektoniczną dostępność pomieszczeń dla osób poruszających się na wózku/o kulach;
- b) sprawdzić czy ustawienie ławek oraz sprzętu w pomieszczeniu pozwala na wjechanie i bezproblemowe poruszanie się na wózku/o kulach;
- c) upewnić się czy nie ma ciężkich drzwi i wysokich progów;
- d) upewnić się, jak dużo czasu zajmuje pokonanie trasy na zewnątrz budynku;
- e) zagwarantować wystarczającą ilość czasu, aby student mógł swobodnie przemieścić się pomiędzy salami / budynkami;
- f) pozwolić ustalić własne tempo wypowiedzi studenta, poświęcić wystarczającą ilość czasu na zrozumienie jego odpowiedzi, nie kończyć za niego wypowiedzi;
- g) zapewnić pomoc asystenta osobie, która z powodu niesprawności rąk, nie jest w stanie samodzielnie wykonywać obowiązkowych ćwiczeń w laboratoriach;
- h) wyrazić zgodę na nagrywanie wykładów na dyktafon, jeśli student ma trudności z tradycyjnym notowaniem

- i) udostępnić materiały dydaktyczne do zajęć z odpowiednim wyprzedzeniem, tak by student mógł aktywnie w nich uczestniczyć;

3.2. w ramach egzaminów i kolokwii powinny:

- a) dostosować formę egzaminu do indywidualnych potrzeb studenta;
- b) w przypadku egzaminu pisemnego zapewnić odpowiednią ilość czasu studentowi, który ma problem z szybkim i wyraźnym pisaniem;
- c) umożliwić pisanie egzaminu przy pomocy komputera z odpowiednią klawiaturą, myszką lub asystenta;
- d) zmienić formę egzaminu z ustnej na pisemną osobom, które mają trudności w mówieniu;
- e) przyjmować pozycję umożliwiającą kontakt wzrokowy ze studentem, unikać prowadzenia konwersacji z pozycji stojącej, patrząc na rozmówcę z góry;
- f) nie narzucać się z pomocą, nie pchać wózka bez zgody jego użytkownika.

11. WSPARCIE EDUKACYJNO-DYDAKTYCZNE STUDENTOM Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI

1. Student z niepełnosprawnością psychiczną to osoba z zaburzeniami lękowymi, zaburzeniami związanymi z odżywianiem, osobowością, adaptacyjnymi, w zakresie nastroju, psychotycznymi.
2. Występujące trudności w procesie studiowania osób z zaburzeniami psychicznymi sprawiać mogą:
 - a) absencje wynikające z okresowych nasileń objawów choroby;
 - b) nadrabiania zaległości powstałych w okresie hospitalizacji;
 - c) problemy z koncentracją, pamięcią, utrzymaniem odpowiedniego poziomu motywacji, radzeniem sobie ze stresem;
 - d) organizacja własnej pracy, planowanie działań, ustalanie priorytetów pod presją czasu;
 - e) praca w grupie, lęk przed publicznym wypowiedaniem się;
 - f) radzenie sobie ze skutkami ubocznymi przyjmowanych leków: senność, wolniejsze tempo pracy.

3. Strategie wsparcia edukacyjno-dydaktycznego wyrównujące szanse osób z niepełnosprawnością wzrokową w dostępie do edukacji

3.1. w ramach organizacji zajęć powinny:

- a) dostosować organizację pracy podczas zajęć do aktualnych trudności zdrowotnych, do pracy w mniejszej grupie, odpowiadania ze swojego miejsca, robienia krótkich przerw na odpoczynek;
- b) umożliwić nagrywanie treści zajęć w celu poprawienia ich odbioru;
- c) udostępnić konspekty zajęć z odpowiednim wyprzedzeniem, dla zapoznania się z nimi;
- d) wydłużyć czas na przygotowanie prac zaliczeniowych;
- e) dzielić obszerniejsze prace na mniejsze części;
- f) umożliwić zwiększoną absencję na zajęciach;
- g) uzgodnić formę nadrobienia zaległości;
- h) możliwość zaliczania materiału w zależności od samopoczucia psychicznego;
- i) zobowiązać studenta do zaliczenia materiału w określonym przez nauczyciela czasie;
- j) zgoda na elektroniczną formę kontaktów z osobą prowadzącą zajęcia;

3.2. w ramach adaptacji zaliczeń i egzaminów powinny:

- a) dostosować formę egzaminu do indywidualnych potrzeb studenta;
- b) wydłużyć czas trwania egzaminu;
- c) zmienić formę egzaminu z ustnej na pisemną lub odwrotnie;
- d) przygotować pisemny konspekt odpowiedzi w czasie egzaminu ustnego;

- e) korzystać z krótkich przerw podczas egzaminu;
- f) rozłożyć egzaminy w sesji;
- g) podzielić obszerniejszy materiał na części;
- h) przeprowadzić egzamin w osobnej sali.

12. WSPARCIE EDUKACYJNO-DYDAKTYCZNE STUDENTOM JĄKAJĄCYM SIĘ

1. Jąkanie to zaburzenie płynności mówienia charakteryzujące się zakłóceniami rytmu, tempa i melodii wypowiedzi. Występuje w wypowiedzi spontanicznej, w czytaniu, powtarzaniu, recytacji. Jąkanie może zaostrzyć lęk, frustracja i trema studenta związane z ustnym przekazywaniem informacji.
2. Występujące trudności w procesie studiowania osobom jąkającym się mogą sprawiać:
 - a) udział w zajęciach, na których wymagana jest aktywność werbalna (konwersatoria, dyskusje, wygłaszanie referatów, prezentacji multimedialnych);
 - b) lęk przed publicznym wywiadaniem się;
 - c) zdawanie egzaminów i kolokwii w formie ustnej.
3. Strategie wsparcia edukacyjnego wyrównujące szanse w dostępie do edukacji

3.1. W ramach procesu dydaktycznego:

- a) zorganizować indywidualne spotkanie ze studentem, aby poznać potrzeby studenta;
- b) mówić powoli i spokojnie, by nie stwarzać atmosfery pośpiechu;
- c) zadbać o kulturę wypowiedzi wszystkich studentów, zwłaszcza o umiejętność mówienia po kolei;
- d) pozwolić studentowi na wypowiedź we właściwym dla niego tempie, bez przerywania: zwolnij, weź głęboki oddech.
- e) traktować nie płynność mówienia studenta jako coś naturalnego;
- f) czekać cierpliwie do końca wypowiedzi studenta, nie dopowiadać blokowanych fraz, zdań.
- g) wykazywać zainteresowanie treścią mówienia a nie trudnościami w mówieniu;

3.2. w ramach adaptacji zaliczeń i egzaminów powinny:

- a) w sytuacji dużych trudności w mówieniu zamienić formę egzaminów oraz zaliczeń z ustnej na pisemną.

13. WSPARCIE EDUKACYJNO-DYDAKTYCZNE STUDENTOM Z DYSLEKSJĄ

1. Dysleksji to specyficzne trudności w czytaniu i pisaniu osób o prawidłowym rozwoju intelektualnym. Trudności spowodowane są zaburzeniami niektórych funkcji poznawczych, motorycznych i ich integracji, uwarunkowanymi nieprawidłowym funkcjonowaniem układu nerwowego. Dysleksja jest zaburzeniem trwającym przez całe życie.
2. Występujące trudności w procesie studiowania osób z zaburzeniami dysleksji sprawiać mogą:
 - a) robienie odręcznych notatek – które implikuje jednoczesne słuchanie i pisanie oraz szybkie i dokładne przepisywanie;
 - b) przyswajanie wiadomości przekazywanych ustnie – trudności dotyczą rozumienia złożonych instrukcji i informacji;
 - c) uczenie się języków obcych;
 - d) zdawanie egzaminów i kolokwii w formie pisemnej;
 - e) zapamiętywanie nowego, trudnego do wymówienia słownictwa;
 - f) organizacja własnej pracy, planowanie działań, ustalanie hierarchii priorytetów.

3. Strategie wsparcia edukacyjnego wyrównującego szanse w dostępie do edukacji:

3.1. Adaptacje zajęć i egzaminów powinny być ustalane indywidualnie ze studentem, z uwzględnieniem specyficznych trudności w uczeniu się. W przypadku osób z dysleksją powinno się:

- a) udostępnić listy nowych terminów odpowiednio przed zajęciami, aby umożliwić ich przyswojenie i używanie w odpowiednim kontekście;
- b) przekazać konspekt wykładu, ćwiczeń z odpowiednim wyprzedzeniem aby skupić się na treści zajęć, bez konieczności jednoczesnego notowania;
- c) wykorzystać materiały dydaktyczne w formie audiowizualnej: telewizyjne filmy dokumentalne, nagrania wideo na dany temat;
- d) zadbać, by prezentacje wyświetlane podczas zajęć miały czytelny rozmiar czcionki, minimum 24;
- e) ograniczyć ilość informacji zamieszczonych na każdym slajdzie do kluczowych punktów;
- f) zaplanować dyskusje i prezentacje w małych grupach;
- g) oceniać pracę studenta kładąc nacisk na ich aspekt merytoryczny;
- h) dopuszczać możliwość popełniania drobnych błędów ortograficznych;
- i) zachęcać do formułowania pytań, odpowiadać na nie, używając prostego języka;
- j) zapewnić arkusze z rozwiązaniami, aby umożliwić sprawdzenie błędów;
- k) zastosować różne kolory kartek dla różnej tematyki;
- l) podawać jasne definicje dla nowych symboli;
- m) pozwolić studentom na użycie programów do pracy z tekstem wspierających proces uczenia się;
- n) uwzględniać trudności osób z dysleksją z pisaniem ręcznym przez dłuższy czas, umożliwić korzystanie podczas zajęć z laptopa;
- o) zachęcać do korzystania z notatników, sporządzania list zawierających plany zadań.